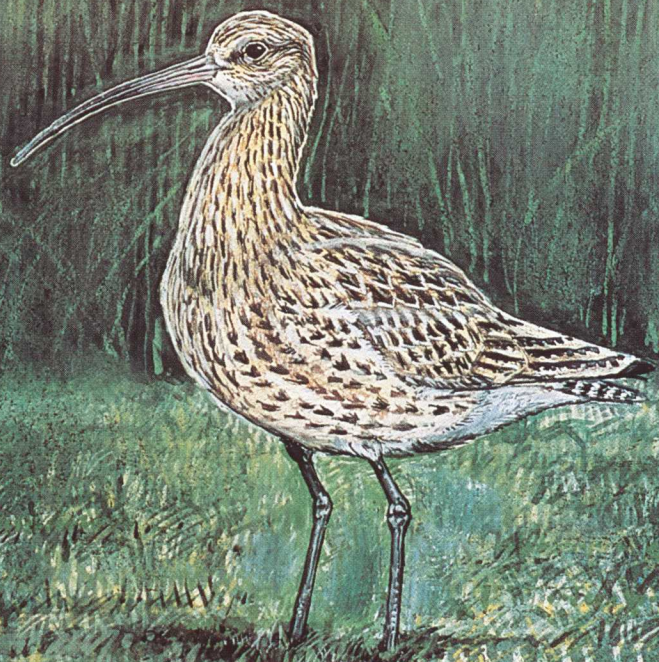

Trøndersk Natur

1992:19 nr. 2

TROND
HAUGSKOTT 90

Trøndersk Natur

Medlemstidsskrift for NOF avd. Nord- og Sør-Trøndelag

Redaksjon:

Øystein R. Størkersen (ansv.), tlf. 07-58 05 58a

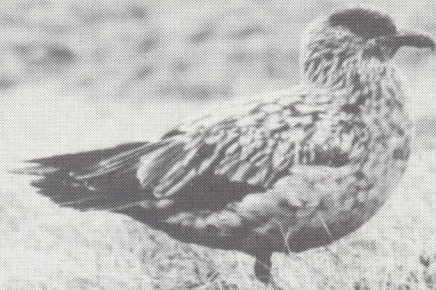
Trond Haugskott (tegninger), tlf. 07-93 28 20p, 07-92 12 33a

Postadresse:

TN

Postboks 1719 Rosenborg,

7002 Trondheim.

Kjære leser...

Å la fugleinteressen fly fritt kunne være budskapet (innenfor visse grenser!) til de ansvarlige i styre og stell rundt om i landet. Mine tanker omkring dette har kommet i kjølvannet av en i Norge stadig mer omseggripende artsjegeri de siste årene. Dette er en trend som allerede lenge har pågått i Europa. Det er ikke til å unngå at den store masse med fugleinteresserte først og fremst synes det er mest gøy å se på fugl og da gjerne nye arter. Nå er vi så "heldige" i Norge at det ennå gjenstår mye upløyd mark der amatører kan gjøre en utmerket jobb. Aktiv og jevnlig fuglekikking kan derfor lett kombineres med det nyttige. Denne type fuglekikkere er da også i overveiende majoritet i Norge. At mange av disse i ny og ne driver med artsjakt, må bare ses som et viktig krydder i tilværelsen! Hvem av de aktive fuglekikkerne tør stå fram og si at de ikke gleder seg over nye kryss og sjeldenheter? Det å dra en grense mot såkalte rene arts-kryssere som egner det meste av fuglekikkertiden sin til å reise etter sjeldenheter og andre som ikke har tid eller råd til dette, er bortimot umulig etter undertegnedes mening. Å splitte opp miljøet vil være mest til skade for de som forakter kryssjegeriet! De kan vise seg å bli sørgelig alene i sine foreninger. NOF miljøet er nemlig ikke større i Norge enn at vi må holde sammen og heller glede oss over det mangfold som finnes i våre rekker.

Verneplan for barskog (eller bar-

skogsskandalen) ruller videre i Norge. Tross Rio-konferanse og festtaler om vern av biologisk mangfold ser det ikke ut til at dette skal gjelde for norsk barskogs-natur. Faktum er at internasjonale retningslinjer peker på at vern av 15% av alle viktige naturtyper i hvert land må til for å sikre det biologiske mangfoldet. Hva er det som skjer i Norge? Her er vi verdensmestre i å verne snau fjell og annen uproduktiv mark. Barskogsplanen ga oss en sjanse til å sikre noe viktig innen norsk natur, nemlig produktiv mark og unike plante- og dyre-samfunn. Mange av disse samfunnene er faktisk ennå ikke studert, tusenvis av arter gjenstår også å bli beskrevet i norsk natur! Status for barskogsplanen blir nå vern av 0,4% av produktiv norsk barskog. Totalt blir da 0,6% av barskogsarealet (inkl. alle verne-områder og nasjonalparkene) sikret. I Sverige er tallet 2,6% (Sverige er mye større enn Norge, så arealet er enormt sammenlignet med Norges) og i Finland er tallet 2,1%. Hvor mye mer eller mindre urørt barskog har vi i Norge? Ca. 1,4% sies det!, og det har vi altså ikke råd til å sikre. I Trøndelag vil barskogsplanen føre til at flere uvurderlige områder nå frislippes til skogsmaskinene. Visste du f.eks. at Midt-Norge har en helt unik fuktbarskog. Tilsvarende må vi helt til Nord-Amerika for å finne. I denne vegetasjonstypen vokste tidligere trønderlaven. Pga. skogsdrift er den nå utryddet fra Europa. **ØRS.**

FAUNISTISK RAPPORT FRA SØR-TRØNDELAG 1991

Meddelelse nr. 13 fra LRSK/Sør-Trøndelag

Den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Sør-Trøndelag vil benytte anledningen til å takke alle som sender inn observasjoner og som samtidig har passet på å overlevere eldre opplysninger.

For perioden 1991 har LRSK-komiteen bestått av Georg Bangjord, Steinar Are Sæther og Øystein R. Størkersen (sekr.). Komiteen har for 1991 behandlet 20 saker, hvorav alle ble godkjente så nær som en observasjon, i tillegg kommer en rekke "rapportarter" som i stor grad er omtalt i denne rapporten. Som tidligere år er det noen saker som er returnert til observatøren med spørsmål om ytterligere informasjon, før observasjonen kan godkjennes. Vi oppfordrer til å svare på slike henvendelser, ettersom komiteen umulig kan kjenne alle observasjoner i detalj, eller observatørens evne til å gjenkjenne kritiske arter. Dersom LRSK ikke får svar på slike henvendelser vil observasjonen bli satt på avventende inntil det evt. måtte dukke opp mer informasjon.

For å holde et visst system i observasjonene har vi valgt å konsentrere oss om 1991-observasjonene. For sammenligningens skyld tar vi denne gang likevel med spesielle observasjoner fra 1990. Eldre observasjoner lar vi stå over til en kommende samlerapport som skal dekke perioden etter Haftorn. Denne samlerapporten er fortsatt under forberedelse og vi håper nå å kunne avslutte dette arbeidet i 1993 med publiseringen av et LRSK-hefte. Observasjoner og bilder som bør være med i rapporten, tar vi derfor fortsatt gjerne i mot!

Med hensyn på særtrekk i faunasituasjonen i vårt fylke, er det verdt å registrere en fortsatt framgang for kjernebiter. I 1991 ble det endelig påvist hekkefunn. Hekking har trolig foregått tidligere, men kjernebiteren er ekstremt vanskelig å påvise i hekketiden. Videre er det verdt å merke seg at gjerdesmett-, stjertmeis- og spettmeis-bestandene er i vekst. Voksende bestander for arter som er utsatt for å bukke under vinterstid

må tilskrives de milde vintrene vi har hatt de siste 4 årene.

Hvitkinngås-observasjonene ser også ut til å øke. Dette kan ha sammenheng med to faktorer, den ene at hekkebestanden i Norden fortsetter å øke. Dernest så har hvitkinngåsa lagt om trekkveiene noe det siste 10-året. Før trakk den i ytre kyststrøk og fant beite på innmark på øyene. Nå er imidlertid flere av øyene på Helgelandskysten fraflyttet og beitemarkene gjengrodd. Arten har derfor skiftet beite og drar lengre inn i landet. Registreringer viser at de fuglene som trekker lengst inn i landet og beiter på frodige enger har høyest hekkesuksess. De som drar middels langt inn har middels hekkesuksess, mens de som beiter på de tradisjonelle holmene med dårlig beite, har nesten null hekkesuksess. Dette henger sammen med at kondisjonen til fuglene blir bedre med bedre beiteforhold. Dette kan ses som et eksempel på naturlig seleksjon der "ytterkyst-fuglene" ikke har nok reproduksjon til å opprettholde sin andel av bestanden. Denne trekkveien forsvinner derfor etterhvert fra bestanden, mens "innlandsfuglene" blir mer tallrike. Grågås-flokken på Gaulosen har på ny fordoblet seg og fortsetter trenden siden arten begynte å opptre i større antall i området. Den nordamerikanske arten stivhaleand (på Litlvatnet, Agdenes) og den Nord-Amerikanske underarten av krikand (på Gaulosen), var begge nye arter for

fylket. Vandrefalken ser også ut til fortsatt å ha en positiv trend. En rekord stor opptreden av fjelljo i september på Ørlandet var også en spesiell begivenhet i fjoråret.

Sentralt har det skjedd vesentlige endringer i den landsdekkende dekningen av faunastoff, ved at en gruppe ildsjeler sørpå har startet opp den såkalte norsk faunakomite for fugl (NFKF). Komiteens målsetting er bl.a. å publisere en årlig rapport ("Fugler i Norge"), der samtlige landets fylker skal være med. 1991-rapporten skal publiseres i Vår Fuglefauna nr 4/92. For LRSK betyr årsrapporten for Norge visse endringer i rutinene. Det viktigste vil være at de lokale LRSK må sende inn sin årsrapport i god tid før VF nr. 4 skal i trykken. Det betyr at LRSK-rapporten skal være NFKF i hende innen utgangen av april. Vi oppfordrer derfor ennå en gang observatørene til å benytte pausene mellom julegavene og juleskinka til å skrive ned interessante observasjoner fra det året som har gått.

At observatørene sender inn sine rapporter i januar er også vårt ønske! Vi kan allerede nå slå fast at "Fugler i Norge 1991" blir interessant lesestoff, så følg med i VF nr. 4/92!

Stjerne (*) bak dato betyr at funnet er belagt med foto, lydopptak, e.l.

Smålom *Gavia stellata* ca. 30 ind. trakk sørover forbi Slettringen, Frøya 28.9. (PIV, HSØ, m.fl.). Obs. fra Jonsvatnet: 6 ind. 25.8. (GBA).

Storlom *Gavia arctica* Obs. fra Jonsvatnet: 8 ind. 5.8. (GBA).

Gulneblom *Gavia adamsii* Et lite trekk foregår langs kysten fra august-september, fra 1991 foreligger denne obs.: 2 ind. trakk sørover forbi Slettringen, Frøya 28.9. (PIV, HSØ, m.fl.).

Toppsykker *Podiceps cristatus* Overvintrer regelmessig på strekningen Viggja-Gaulosen: 4 ind. 9.3 (DBO). Opptrer sporadisk på Ørlandet i trekketidene: 1 ind. Grandefjæra 16.4.90 (KOS, MJW) og 1 ind. 9.10. (RWI), 5' og 6' funn i kommunen.

Gråstrupedykker *Podiceps griseogenus* Større flokk: 26 ind. Garten, Ørland 23.3. (ØRS).

Horndykker *Podiceps auritus* Ny hekkelokalitet: 1 par ved reir med egg i Laugen, Skaun 2.6. (JOG, KAS, ETH), 1 par i Litlvatnet, Trondheim 20.5. (GBA) og 1 ikke flyvedyktig unge Foldsjøen, Malvik 6.8. (GBA). Arten er i tydelig framgang og spredning i Midt-Norge og inn i Møre og Romsdal. Fra 1989 fikk vi de første hekkefunn utenfor den tradisjonelle hekkeplassen i Selbu, slik at arten nå i tillegg til Laugen er kjent som hekkefugl fra følgende lokaliteter: Låen, Selbu; Svorksjøen, Melhus; Lomtjønn ved Åmot, Meldal; Foldsjøen, Malvik og Jonsvatnet, Trondheim. I tillegg foreligger mistanke om hekking ved 3 lokaliteter i Bjugn, Orkdal og Midtre Gauldal. Større vårsamling: 49 ind. Garten, Ørland 23.3. (ØRS).

Grålire *Puffinus griseus* 1 ind. forbi Gjæsingen, Frøya 6.9. (DBO). En typisk observasjon fra ytterskjærgården.

Havlire *Puffinus puffinus* 1 ind. utenfor Linesøya, Åfjord 21.9. (ALI). Bare noen få sikre observasjoner foreligger fra før i fylket.

Storskarv *Phalacrocorax carbo* En uvanlig observasjon: en juv. ved Leinøra/Kuøra 23.9. (PIV). Samme ind.(?) senere funnet død i osen (ØRS).

Knoppsvane *Cygnus olor* En ♀/2K hadde tilhold på strekningen Gaulosen-Buvika 14.6.-1.7. (PIV, ØRS, KAS, m.fl.).

Sædgås *Anser fabalis* 1 ind. i en kortnebbgåsflokk på Gaulosen 12.10. (ØRS).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* 4 ind. Storfosna, Ørland 27.4. (ØRS, KAS, NOF-eksk.) og 1 ind. Sauøya, Frøya 13.5. (GBA). Arten er forholdsvis uvanlig på kysten. Stort antall: 1580 Gaulosen 8.5. (ØRS) og 611 ind. Gaulosen 1.10 (DBO). Dette er nye maksimumstall for området.

Tundragås *Anser albifrons* 1 ad. Storfosna, Ørland 27.4. (ØRS, KAS, NOF-eksk.) og 2 ind. Gaulosen 8.5.-11.5. (DBO, JOG).

Grågås *Anser anser* Uregelmessig gjest om våren ved Gaulosen: 1 ind. 8.5. (ØRS), 800 ind. i en flokk Hovsfjæra, Ørland 13.9. (ØRS, ESÆ) og min. 1200 ind. 18.9. (GBA), høstens rekord på Gaulosen ble 728 ind. 20.9. (DBO). Dette er nær en fordobling av fjorårets rekord på 346 ind. (det blir nå spennende å se hvordan høsten -92 blir!). 1 ind. ved og mellom E6 på Tonstad (!) 20.10.-15.11. (KAS, GAS, ØRS). I høst ble arten sett uvanlig lenge i Gaulosen: 40 ind. 1.12 (JOG) og 20 ind. fram til 15.12. (DBO, ØRS).

Kanadagås *Branta canadensis* Stort vintertall i Gaulosen-området pga. mild høst: 397 ind. 15.12. (DBO).

Hvitkinngås *Branta leucopsis* Vårobs.: 300-400 mot N over Sauøya 9.5. (Magne Werkland), 115 + 60 mot N Halten 9.5. (GBA), 200 ind. mot N Lyngøy, Froan 6.5. (Leon Lyngøy), 1 ind. Gaulosen 28.5. (KAS, GAS, ETH). 1 ind. Grandefjæra 11.9. (THA, ESÆ), 3 ind. Bruholmen, Ørland 18.9. (GBA), 4 ind. Storfosna 24.10. (E. Haarberg medd. SAS), hele 1100 ind. trakk forbi fyret på Slettringen, Frøya 28.9. (PIV, HSØ, m.fl.), 1 ind. ved Nes, Bjugn 9.10. (RWT), 6 ind. 13.10. Innstrandfjæra, Ørland (MMY, GKL, MLO), 1 ind. Gaulosen 4.10.-22.12. (PIV, JOG, ØRS, m.fl.) og 14 ind. 9.11. (DBO).

Ringgås *Branta bernicla hrota* Ca. 50 ind. sørover forbi Gjæsingen 13.9. (DBO), 1 ind. Hovsfjæra, Ørland 21.9. (SAS). 1 ind. Storfosna, Ørland 28.9. og 1 ind. trakk sammen med grågjess samme sted (trolig nytt ind.) 29.9. (ØRS, KAS, TAA, NOF-eksk.).

Gravand *Tadorna tadorna* Vinterfunn: 1 ♀ oppholdt seg hele vinteren på den etterhvert tradisjonelle plassen i "Gammelelva", Orkdal (ØRS).

Mandarinand *Aix galericulata* Et par hadde tilhold i Laugen, Skaun i juni (JOG).

Brunnakke *Anas penelope* Innlandsfunn: 1 ♂ Gåvålivatn, Oppdal sommer 1991 (MMY). Stort antall på Gaulosen: 239 ind. 19.10. og vinterobs: 1 ♂ 1.12. (DBO).

Krikkand *Anas crecca* Hekkefunn: 1 ♀ med 5 pull. Svarttjønna, Bjugn 22.6. (ØRS, KAS). Overvintring: 1 ♀ Buvika 31.12. (DBO), 4 ♂ og 7 ♀ 9.3. (GBA, KAS), 7 ♂ og 4 ♀ 26.12. ved Nidarø, Trondheim (KAS). Nidarø har vært en tradisjonell vinterplass for arten siden 1970-tallet.

Amerika-krikkand *Anas crecca* spp. *carolinensis* Ikke helt uventet dukket en hann av denne underarten opp på Gaulosen 12.5. (ØRS). Sett igjen 31.5. (KAS). I Norge foreligger n funn av denne underarten som lett gjenkjennes på den hvite loddrette stripen i skillet mellom kroppssidene og brystet. Forøvrig første funn i Sør-Trøndelag av denne underarten.

Stjertand *Anas acuta* Overvintring: 1 ♀ ved Nidarø, Trondheim 7.2 og 9.3. (KAS), 1 ♂ og 1 par Molinga, Aursunden, Røros 12.5. (KAS, GAS), 1 ♂ Molinga, Røros 2.6. (KAS, GAS).

Skjeand *Anas clypeata* Observasjoner fra 1990: 1 ♂ Gaulosen 16.6. (ØRS), 8 ♂ + 2 ♀ + 3 ind. Grønøra, Orkdal 4.7.90 (PIV). 1991: 1 par Gaulosen 31.5. (KAS), 4 ♂ Gaulosen 14.6. (THA), 1 ind. Buvika, Skaun 3.10. (KAS), 1 ind. Gaulosen 6.10. (ØRS), 2 ind. Gaulosen 26.10. (DBO), 1 ind. Liltlevatn, Agdenes 17.11. (KAS, TST, HKV, m.fl.).

Toppand *Aythya fuligula* Overvintring: 1 ♂ ved Nidarø, Trondheim 24.1.-14.2. (GBA, KAS). Dette er en tradisjonell vinterplass for arten.

Bergand *Aythya marila* Ferskvannsregistreringer: 1 ♀ Steinsvannet, Frøya 27.5. (GBA), hekkefunn: 1 ♀ med 4 unger Momyrvatnet, Åfjord 14.8. (GBA).

Praktærfugl *Somateria spectabilis* Ses sjelden inne i fjorden: 1 ♂ ved Byneset kirke 1.2.-23.3. (ØRS, SOJ, DBO) og trolig samme fugl Buvika 1.7. (DBO) 5' funn i Gaulosen området. Denne hannen pendler trolig mellom Gaulosen, Viggja og Orkanger. Større flokk: 14 ad. ♂ + 19 ♀ + 2 juv. ♂ (tot. 35 ind.) Garten, Ørland 23.3. (ØRS) og hele 22 ad. ♂ + 5 ♀ samme sted 24.3. (KAS, KOS). Større flokker opptre regelmessig på vårvinteren i dette området.

Svartand *Melanitta nigra* 18 ind. ved Sørvika, Røros 29.6. (KAS).

Brilleand *Melanitta perspicillata* 1 ad ♂ Hovdefjæra, Ørland 9.9.90 (KJS).

Islandsand *Bucephala islandica* Den etterhvert tradisjonelle hannen i Buvika tilbragte også vinteren 90/91 og høsten 91 i området. Først sett 12.10.90 og videre fram til 21.4.91. (DBO, ØRS). På høsten sett igjen fra 20.10. (KAS).

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis* Første funn i fylket var en ad. hann i Litlevannet, Agdenes 17.11.* (KAS, TST, HKV, m.fl.). Etter at første funn i Norge ble gjort på Leksdalsvatnet i Nord-Trøndelag i 1987, er det gjort ytterligere 10 funn i Norge. Funnet på Litlevannet er det 11' i Norge.

Havørn *Haliaëtus albicilla* Har de siste 20 år opptrått regelmessig ved Trondheim. De siste årenes vekst i bestanden gjør at arten ses oftere, f.eks. langs Nidelva: 1 ad. Nidarø 26.12. (KAS), 2 ad. har fast tilhold i Gaulosen gjennom hele året (ØRS).

Myrhauk *Circus cyaneus* Trolig tredje funn fra Ørland kommune: 1 ♀ Grandefjæra 21.4. (KAS, GAS).

Fjellvåk *Buteo lagopus* Relativt sent høsttrekk: 2 ind. Laugolia 6.10. (ØRS), forholdsvis få observasjoner foreligger fra tidligere på Gaulosen. Arten hadde et middels god hekkesong i lavlandet rundt Trondheimsfjorden og på kysten.

Fiskeørn *Pandion haliaëtus* 1 ind. over Jonsvatnet 7.7. (DBO).

Dvergfalk *Falco columbarius* Vinterfunn: 1 ind. Einvik, Fjellværøy, Hitra 24.2. (KH).

Jaktfalk *Falco rusticolus* 1 ind. Grandefjæra 11.9. (THA, ESÆ), 1 juv. Bromstad, Trondheim 24.11. (ØRS).

Vandrefalk *Falco peregrinus* Hekkebestanden i fylket var 3-4 par, i tillegg kommer 3 lokaliteter med fugl (GBA). På Ørlandet hadde 1 ad. og 2 juv. tilhold på høsten, bl.a. sett 3.8; 23.8; 14.9. (ØRS, FFA, ESÆ, m.fl.), 1 ad. Gjæsingen 5.10. (DBO) og 1 ad. Storfosna, Ørland 13.10. (KAS, AGR).

Sothøne *Fulica atra* Sen observasjon: 2 ind. Litlevatnet, Agdenes 17.11. (KAS, TST, HKV, m.fl.).

Trane *Grus grus* 2 ind. Gaulosen 2.4. (ØRS) var en tidlig vårobservasjon derfra. Høstobs.: Hele 130 ind. på Reeåkrene, Meldal 18.9. (GBA pers. medd.).

Tjeld *Haematopus ostralegus* Vinterfunn: 9 ind. Værebukta, Trondheim og 1 ind. Midsand, Malvik 26.1. (SAS). Ny rekord-notering for Gaulosen: 380 ind. 27.7. (THA, ESÆ), tidligere maksimumsnotering var 235 ind.

Sandlo *Charadrius hiaticula* Tidlig observasjon inne i fjorden: 1 ind. Gaulosen 16.3. (DBO) og større antall: 277 ind Gaulosen 1.6. (DBO).

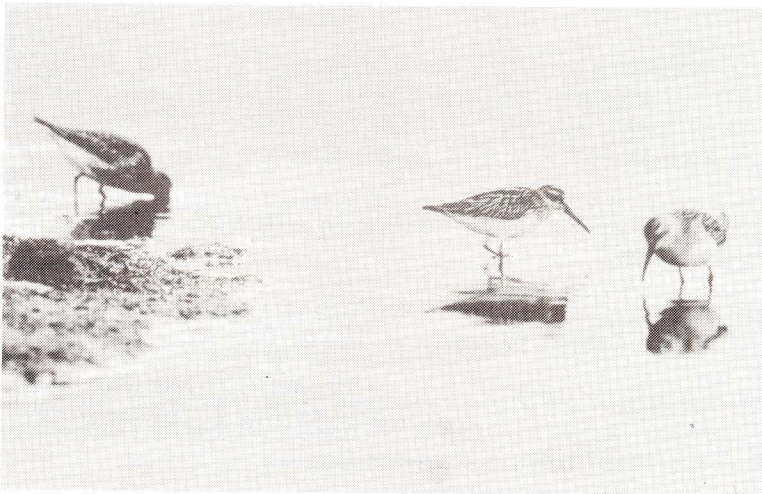
Vipe *Vanellus vanellus* Tidlig observasjon i fjellet: 1 ind. Gauldalsvidda ved Skjulungen 10.3. (GBA).

Sandløper *Calidris alba* Hele 13 ind. på Gaulosen 16.8. (RWI) er ny rekord både for området, tidligere maksimum var 3 ind. I fylket er maksimumsnoteringen 16 ind. 29.7.74 i Grilstadfjæra (GBA).

Dvergsnipe *Calidris minuta* Tidlig høsttrekk: 12 ind. Gaulosen 22.7. (ØRS).

Myrsnipe *Calidris alpina* 150 ind. Rusasetvatnet, Ørland 21.9. (SAS) og 400 ind. 13.10. (MMY, GKL, MLO) var ny maksimumsnotering derfra. Største antall tidligere var 114 ind. 1.9.84 (ØRS). Før nedtappigen av vatnet var det bare 1 observasjon av myrsnipe fra Rusasetvatnet, senere har den blitt en årlig gjest i området.

Fjellmyrløper *Limicola falcinellus* 1 ind. Gaulosen 29.8. (KAS, ETH), 1 juv. Kråka 23.8. og Grandefjæra, Ørland 24.8. (trolig samme fugl) (se bilde) (ØRS). "Ørlands-observasjonen" var den tredje tre år på rad fra samme lokalitet!: 2 juv. 19.8.89 (ØRS), 1 juv. 11.8.90 (ØRS). Med denne positive trenden er det all grunn til å søke gjennom myrsnipe-flokkene ekstra grundig i august!

Fjellmyrløper på Grandefjæra, Ørlandet 24.8.92. Foto: Ø.R. Størkersen.

Brusfugl *Philomachus pugnax* Hele 1300+ ind. Grandefjæra 11.9. (THA, ESÆ), det er likevel et stykke igjen til flokkene på 5000 -10 000 som opptrådte på 1970-tallet på Ørlandet!

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus* Hele 5 ind. Storfosna, Ørland 13.10. (KAS, AGR), 1 ind. Gaulosen 9.11. (KAS, TST, HKV, m.fl.), 1 ind. Gaulosen 28.12. (KAS, GAS, Bjørn Petter Løfall). Vårobs.: 1 ind. Grønningsbukta, Rissa 30.4. (GBA).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media* Flere ind. på leik i øvre deler av Fordalen, Midtre Gauldal 4.7. (GBA).

Rugde *Scolopax rusticola* Vinterfunn: 1 ind. Stadsbygd, Rissa 8.2. (SAS).

Svarthalespove *Limosa limosa* Observasjoner fra 1990: 4 ind. Gjølmesørene, Orkdal 2.5.90 (PIV), 1 ind. Grande, Ørland 8.6. (ØRS, FFA), 1 ind. Gaulosen 23.5. (KAS, GAS), 1 ind. over sommeren Nordlandet, Storfosna (E. Haarberg medd. SAS), 2 juv. Grandefjæra 11.9. (THA, ESÆ), 28 ind. Fevåg, Rissa 14.9. (ALI) var ny rekord for fylket, 3 ind. Strømmen, Rissa og 4 ind. Sørbotn, Rissa 14.9. (ALI), 6 juv. som furasjerte på en åker ved Beian, Ørland 15.9. (ØRS, ESÆ),

Lappspove *Limosa lapponica* Årlig trekkgjest langs kysten om våren i tiden mars-mai, men uvanlig inne i Sør-Trøndelags delen av fjorden: 1 ind. Gaulosen 9.5. (KAS).

Storspove *Numenius arquata* Stort antall på Gaulosen: 111 ind. 5.7. (DBO).

Sotsnipe *Tringa erythropus* Vårtrekk: 10 ad. Gaulosen 9.6. (DBO).

Grønnstilk *Tringa glareola* Fåtallig obs. fra Ørlandet: 1 ind. Grandefjæra 24.8. (ØRS).

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus* Trekkregistrering: 1 ind. på Melstein, Bjugn 13.6. (GBA). Arten trekker i mindre antall ut til kysten i Midt-Norge på høsttrekket, men pga. at arten ofte trekker langt til havs, er det sjelden at vi registrerer dem (ØRS).

Fjelljo *Stercorarius longicaudus* Vårobs.: 4+ ind. Sørburøya 7.5. (GBA). Observasjoner viser at det går et lite trekk inn mot kysten i mai. Den hittil største masseopptreden i fylket skjedde i første uke av september på Ørlandet i

forbindelse med kraftig vestlig vind: min. 45 ind. Grandefjæra (+ ca. 45 jo sp.) og 2 ad + 2 juv. Uthaug 11.9. (THA, ESÆ), 2 ad. + 2 juv. Flakk-Rørvik 11.9. (THA, ESÆ), 2 ad. og 1 juv. Grandefjæra 14.9. (ØRS, ESÆ), 2 ad. + 2 juv. Grandefjæra 21.9. (THA, ESÆ, Tom Roger Østerås).

Polarjo *Stercorarius pomarinus* 1 juv. Fevåg, Rissa 14.9. (ALI).

Dvergmåke *Larus minutus* 1 juv. (1K) Grandefjæra, Ørland 25.8. (ØRS). Funn nr. 5 på Ørlandet. 1 juv. Gaulosen 23.6. og 1 ad. Buvika 2.11. (DBO).

Sabinemåke *Larus sabini* Den 28.9. ble en juv. av denne lenge ventede arten sett i det den fløy forbi Storfosna, Ørland (TAA, ØRS, KAS, m.fl.). Dette er det andre funnet i fylket, det første ble gjort i Stjørna 1.10.1886 (jf. Haftom 1971: Norges Fugler).

Fiskemåke *Larus canus* Vinterfunn: 5 ad. Buvika 27.1. (ØRS), 1 ad. Gaulosen 27.1. (ØRS),

Polarmåke *Larus hyperboreus* 1 ind. (3K) Gaulosen 6.6. (PIV). 1 juv. (3K) Stokkøya, Åfjord 7.5. (ØRS).

Krykkje *Rissa tridactyla* Kolonien på Halten ser ut til å bli stadig mindre. 65 reir og 112 ind. ved brygga og 19 reir og 37 ind. ved Fyrholmen og 34 ind. på et skjær i havna (tot. 183 ind.) 9.5. (GBA). I 1973 var det 1700 par.

Ung fjelljo høsten 1991 ved Grande, Ørland. Foto: E. Sæter.

Splitterne *Sterna sandvicensis* Fjerde funn i fylket og en usedvanlig sen observasjon: 1 ad og 1 juv. Storfosna, Ørland 13.10.* (KAS, AGR). Følgende funn foreligger fra før i fylket: 3 ad. 7.7.86 Garten, Ørland (ØRS) og 3 ad. 30.6.88 Brekstad (ØRS, SAS), 1 ind. Slettvik, Agdenes 18.6.89 (SAS).

Rødnebbterne *Sterna paradisaea* Sen observasjon: 7 ind. Beian, Ørland 13.10. (MMY, GKL, MLO).

Teist *Cephus grylle* 703 ind. på Halten 9.5. (GBA).

Alkekonge *Alle alle* Meget vanlig overvintrer på kysten, men forholdsvis uvanlig inne i fjorden: 1 ind. Buvika, Skaun 6.1. (KAS).

Lunde *Fratercula arctica* 28 ind. på Halten 9.5. (GBA).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* LRSK oppfordrer til å følge med denne arten og rapportere inn til oss. 1 ind. ved NTH 3.6. (JEK), 1 par Ringve Botaniske hage, Trondheim 7.6. (JEK, ØRS), 1 ind. Brekstad, Ørland 8.6. (ØRS, FFA), 3 ind. Skovgård, Trondheim 5.10. (PIV) og 1-2 par hekket Jakobsli (GLA).

Turteldue *Streptopelia turtur* 1 juv. Storfosna, Ørland 12.10.* (KAS, AGR), 1 ad. Gaulosen 22.9. (ØRS). Å dømme ut fra observasjonene er turteldua blitt noe mer vanlig de siste årene hos oss. Fra 1989 foreligger 1 obs., fra 1990 2 obs. I perioden 1971-1988 foreligger ca. 8 funn.

Ung turteldue på Storfosna, Ørland 12.10.91. Foto: K.Aa. Solbakken.

Turtel/tyrkerdue Fra Gaulosen foreligger en interessant obs. av 2 ubestemte duer 5.10. (KAS) som kan ha vært turtelduer.

Kattugle *Strix aluco* I 1991 gjorde ca. 50 par hekkforsøk i kasser satt opp av prosjekt kattugle (i Snillfjord, Orkdal, Byneset, Gauldalen, Nidelva, Jonsvatnet og Stjørdalen) (GBA). Resultatet ble 100 utfløyne unger og 41 ♀♀ ble fanget (31 av disse var kontroller).

Hornugle *Asio otus* 1 par hekket i et skjærereir ved Kongsvoll, Oppdal 22.5. (GBA).

Hærfugl *Upupa epops* Etter det gode året 1990 (hele 6 funn) kan vi også for 1991 bringe en obs. av denne fargerike arten: 1 ind. Hommelvik sentrum, Malvik 12.10. (ESÆ).

Vendehals *Jynx torquilla* Trolig hekking ved Litjvatnet, Trondheim og ved Vikautjønna (GBA). Dette er tradisjonelle hekkeområder for arten.

Gråspett *Picus canus* Høstobservasjon fra Storfosna, Ørland: 1 ♂ 12.10. (KAS, AGR). Oppsummeringer av hekkfunn, m.m. kommer senere samlet for alle spetteene. Vi oppfordrer fortsatt til å sende inn det du har av spetteobservasjoner fra begge Trøndelagsfylkene!

Grønnspekk *Picus viridis* 1 ind. Støren 24.3. (GBA). Grønnspekkten er ingen vanlig fugl i vårt fylke, vi tar i mot alle observasjoner av denne arten (og andre spette-observasjoner!).

Hvitryggspett *Dendrocopos leucotos* 1 ♂ på foringsbrett i Sjetnemarka 24.5. (Terje Norli).

Skjærpiplerke *Anthus spinoletta* Vinterfunn: 1 ind. Agdenes 3.2. (ØRS).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii* Våren 1991 må ha vært noe helt spesielt for denne arten. Mange observasjoner ble gjort over hele landet. Hos oss foreligger følgende funn: 1 ♂ Buvika 1.4.* (ØRS, SOJ), merk tidlig ankomst!, 1 ♂ Lauglolia, Trondheim 12.5. (FFA) og 2 ind. Gjæsingen, Frøya 1.5. (GBA). Paret ble senere konstatert hekkende på Gjæsingen (Arne Grønnskag). 1 ind. ved Gaulosen 12.5. (FFA). Ifølge Haftorn (1971: Norges Fugler) er denne underarten ny for fylket, men Storm (1881: Trondhjems Omegns Fugle. DKNVS-museet tidsskrift s. 42-72) nevner flere observasjoner fra forrige århundret.

Linerle *Motacilla alba* Vinterfunn: 1 ind. Heimdal sentrum 7.1. (Bjørn Berg).

Sidensvans *Bombycilla garrulus* Høsten 1991 opptrådte arten i store mengder. Dette sammenfalt med et rekordår for røgnebær. Bl.a. ble min. 1000 ind. observert på Tempe, Trondheim i oktober (JSU). 1 par med kurtise-flukt ved Fjæremfossen 9.4. (GBA, ØRS). Den 16.4.78 ble det også gjort en vårobservasjon fra elveskogen langs Nidelva av et kurtiserende par. Spørsmålet er når vi gjør det første hekkefunnet?

Gjerdesmett *Troglodytes troglodytes* Ny status på Frøya: Vanlig hekkefugl i lynghiene mai 1991 (GBA). Gjerdesmetten har hatt noen meget gode overvintringsforhold de siste 3-4 årene og opptrer nå i solide vinterbestander, særlig i kyststrøkene. På Hitra viser takseringer på vinteren at bestanden er nå så tett at en kan støte på vinter-territorie hevdende fugl for hver 100 meter (ØRS). På Lade Trondheim er vinterbestanden større enn noensinne de siste 30 år (ØRS). Arten er lett å registrere ved at den forsvarer ivrig vinterterritoriet med kraftig sang allerede tidlig på høsten. Ved de sør-norske ringmerkingsstasjonene er gjerdesmetten nå en av de vanligste artene på trekket.

Nattergal *Luscinia megarhynchos* Et syngende ind. 16.-18.6. ved Nedstavoll 8 km nord for Kongsvoll, Oppdal (Daniel Magnenat).

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* Meget sen observasjon: 1 ind. i en hage på Tyholt, Trondheim 8.11. (Ivar Myklebust pers. medd. MMY).

Duetrost *Turdus viscivorus* Første sikre hekkefunn i fylket: 1 nettopp flyvedyktig unge + 2 syngende ved Gubbtjønna, Femundsmarka 3.7. (GBA). I vårt fylke foreligger det bare hekkeindikasjoner fra Røros-distriktet. Trekkfunn de siste årene kan tyde på at også denne arten er i spredning.

Gransanger *Phylloscopus collybita* Tidlig vårobs.: 1 ind. Øvre Leirfoss, Trondheim 9.4. (GBA). Tidlige vårfunn stemmer bra overens med de siste årenes rekord tidlige funn gjort i Sør-Norge, bl.a. så tidlig som i februar på Utsira!

Stjertmeis *Aegithalos caudatus* 2 ind. i lia ovenfor Øysand 8.4. og 16.5. (GBA), 2 ind. som drev med reirbygging i Granøyen, Midtre Gauldal 12.4.91. Vi tar i mot alle observasjoner av denne trivelige arten som opptrer spredt, men regelmessig hos oss.

Spettmeis *Sitta europaea* Hekkefunn: Reinskloster, Rissa 19.5. (KAS, GAS), 2 juv. 9.6. (ØRS, KAS). Andre interessante observasjoner fra områder utenom de tradisjonelle lokalitetene: 1 ind. Rotvoll 17.3. (Inger Korshavn), 1 syngende ind. Austråttlunden 22.4. (GBA). Observasjoner utenom hekkeområdene: 2 ind. Røros 23.2. (KAS, ETH), 4 ind. Sørvika, Røros 26.2. og 2 ind. 27.2. (KAS, ETH), 1 ind. Røros 24.11. (KAS). Dette er de første observasjonene vi har av arten fra Røros-distriktet, trolig dreier det seg om streiffugler fra Østlandet. LRSK oppfordrer til å sende inn alle observasjoner av denne arten!

Varsler *Lanius excubitor* Også denne gang tar vi med alle innkomne observasjoner av arten: 1 ad. Storfosna, Ørland 28.9. (ØRS, KAS, NOF-eksk.), 1 ind. Huseby, Trondheim 31.10. (KAS), 1 ind. Være, Trondheim 9.11. (Peder Fiske pers. medd. MMY) og 1 ind. som ble fanget i en garasje Kongsvoll, Oppdal i slutten av desember (Tord Bretten pers. medd. MMY).

Kaie *Corvus monedula* Observasjon utenom hekkeområdene: 5 ind. Røros 1.4. (KAS), 1 ind. Lyngøy, Frøya 10.5. (Leon Lyngøy) og vinterfunn: 5 ind. Strømmen, Rissa 14.2. (GBA).

Kornkråke *Corvus frugilegus* Observasjoner utenom hekkeområdene: 7 juv. Gjølmesfjæra, Orkanger 5.10. (PIV), 5 ind. Stadsbygd, Rissa 10.2. (KAS, SAS). 1 ad. Storfosna, Ørland 27.4. (ØRS, KAS, NOF-eksk.) og 14 ind. Søråsen, Jonsvatnet 25.8. (GBA).

Stær *Sturnus vulgaris* Vinterfunn: 3 ind. Trondheim havn vinteren 90/91 (KAS).

Pilfink *Passer montanus* Hele 7 ind. hadde tilhold på et foringsbrett på Havsteinflata, Trondheim vinteren 90/91 (OFR, KAS). Disse fuglene kan tenkes å være avkom etter de som 3 overvintret samme sted året før. 1 ind. ved Uddovoll, Melhus 28.5. (KSO), var første funn i rapportområdet til Gaulosen, 5-6 ind. har de siste årene hatt tilhold i området Ila-Skanssen-Hospitalsløkkan (Ole Johan Sætre). Det er fortsatt grunn til å følge med gråspurvflokkene!, arten kan være på vei inn igjen hos oss.

Polarsisik *Carduelis hornemanni* 1 ind. 25.2., 3 ind. 31.3. og 2 ind. 15.5. Røros (KAS). 5+ Grandefjæra, Ørland 24.3. (KAS, KOS).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* 1 ♂ (2K) syngende ved Lauglolia, Gaulosen 16.6. (ØRS), og igjen 17.6. (JOG). Dette var første sikre funn av arten i rapportområdet for Gaulosen.

Konglebit *Pinicola enucleator* Konglebiten har igjen begynt å opptre mer oftere de siste par årene, etter å ha vært nesten helt borte siden tidlig på 1970-tallet. 1 ind. ved Melvasslia, Snillfjord 5.1. (GBA).

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes* Økningen i observasjoner ser ut til å fortsette: 1 par Odden, Jonsvatnet 8.4-20.4. (GBA, fam. Mittet), 1 ind. Sjetnemarka i mai 1990 (KOS). Min. 1+ ind. Lauglolia, Trondheim 27.4.-2.5. (GBA). Syngende ♂ i Lauglolia 8.5, og 3 ind. 18.5. (JOG) fram til 16.6. (ØRS). Våren 1991 ble 3 nyutfløyne unger matet av en voksenfugl ved Gimse, Melhus (Roger Sneen). Dette er det andre sikre hekkefunnet i vårt fylke. Det første ble gjort på Rotvoll, Trondheim 5.7.1884. I tillegg kan vi nevne andre observasjoner: 1 ind. Stadsbygd, Rissa mars 1990 (Reidar Gullesen), 1 ind. på foringsbrett Tranmæl, Melhus 9-24.5.90* (Torbjørn Tranmæl), 1 ind. på Kyrksæterøra vinter 1980/81 og 1-2 ind. samme sted vinteren 89/90 (Steinar Væge).

Lappspurv *Calcarius lapponicus* 15 ind. ved Udduvoll, Melhus 9.5. (KAS, ETH).

Gulspurv *Emberiza citrinella* Uvanlig obs. fra Halten, Frøya: 1 ♀ 9.5. (GBA).

OBSERVATØRLISTE:

AGR- Anstein Gregersen	KAS- Kjetil Aa. Solbakken
ALI- Arild Lindgaard	KJS- Kjetil Schjølberg
ESÆ- Einar Sæter	KOS- Kolbjørn Schjølberg
ETH- Edvin Thesen	MLO- Martin Lohne
FFA- Frode Falkenberg	MMY- Magne Myklebust
GAS- Gunnar A. Solbakken	OFR- Otto Frengen
GBA- Georg Bangjord	PIV- Per Inge Værnesbranden
GKL- Geir Klaveness	RWI- Roger Wingan
GLA- Geir Lasse Aune	SAS- Stein Are Sæther
HKV- Hanne Kvitberg	SKR- Steinar Krogstad
HSØ- Halvor Sørhuus	TAA- Thomas Aarvak
JEK- Jan Erik Kjøsnes	TST- Trude Starholm
JOG- Jan Ove Gjershaug	ØRS- Øystein R. Størkersen
JSU- Jon Suul	

**LRSK/Sør-Trøndelag, c/o Trøndersk Natur,
Postboks 1719 Rosenborg, 7004 Trondheim.**

**Øystein R. Størkersen
Georg Bangjord
Stein Are Sæther**

HALSØEN: ET VIKTIG VÅTMARKSOMRÅDE I STJØRDAL; ORNITOLOGISKE REGISTRERINGER

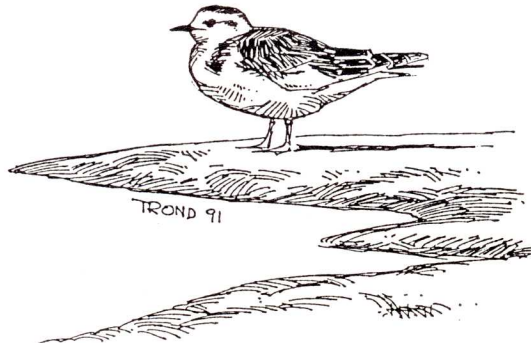
Tom Roger Østerås

Alle som kjører E6 forbi Stjørdal, har lagt merke til fjæreamrådet vest for veien. De som er litt observante, har også registrert et rikt fugleliv der. Halsøen er et viktig raste- og overvintringsområde for våtmarksrelaterte fuglearter. Store forekomster av ande- og vadefugl kan man finne her hele året rundt. Over 500 vipper og 800 stokkender må kunne sies å være store ansamlinger av fugl. Som hekkeområde har Halsøen mindre betydning. Sjeldnere arter som dvergsvane, alaskasnipe, dvergmåke og turteldue er også observert her. Tilsammen er det pr. 1.9.92 observert 149 forskjellige fuglearter i Halsøen. Disse fakta skulle tilsi at området er et av de bedre i sitt slag i Trøndelag.

De siste årene har andre interessenter fattet interesse for området.

Industrien har alt tatt en stor del av fjæreamrådet, og om de mest ambisiøse lokalpolitikkerne får viljen sin, forsvinner også restene til fordel for fremskrittet. Det heteste konfliktspørsmålet i dag er den nye E6-traseen Hommelvik-Stjørdal. Det foreligger planer om å legge veien midt gjennom det fuglerikeste området på Halsøen. Om dette skulle skje, vil grunnlaget for fuglelivet forsvinne. Er det virkelig nødvendig å ødelegge flere våtmarksområder nå?

Alle som er interesserte i naturen og fuglelivet burde ta en tur til Halsøen for å oppleve det rike fuglelivet der. La oss håpe at vi også i framtiden kan se myrsnipen, brushanen og tjelden på ivrig matsøk i fjæra ved E6.

OMRÅDEBESKRIVELSE

Fjæreområdet ved Halsøen er egentlig det gamle elveleiet til Stjørdalselva. I begynnelsen av 60-årene ble flyplassen på Værnes utvidet mot vest, da måtte Stjørdalselvas utløp flyttes. Det gamle elveløpet ble da liggende slik vi kjenner det i dag.

Halsøen er mot øst avgrenset av E6, mot sør av flystripa, mot vest av Langøra og i nord ligger Sutterøya med industriområdet på Sutterøleiret. I nordvest er det et smalt sund ut mot Stjørdalsfjorden. I dag er den nordøstlige delen sterkt preget av den nye Tangen industriområde. Mellom Tangen og Sutterø renner elva Gråelva ut. På Langøra er det tett furuskog på det meste av arealet, men på nordspissen er det strandengvegetasjon. Av annen menneskelig aktivitet må vel nevnes en beskjeden båttrafikk. I sundet i nordvest er det en opplagsplass/havn for småbåter. Også inne i selve Halsøen er det noen båter.

Næringsgrunnlaget for det rike fuglelivet skyldes bl.a. kloakkutslipp og den rike algefloraen i fjæra. Kloakkutslipp og annen forurensning fører som kjent til stor oppblomstring av alger. Algene og andre organismer i mudderet er selv næring for mange fugler. På algene lever det mange små krepsdyr og insekter som igjen er næringsgrunnlag for fuglene.

ARTSLISTE

Tegnforklaring til artslista:

- H - Arten påvist hekkende
- h - Arten antas å hekke
- T - Observeres i trekktiden
- O - Overvintrer i området
- S - Streif/tilfeldige observasjoner
- * - Se kommentar til artslista

Status:

- + - Tilfeldig forekomst
- ++ - Forekommer regelmessig, men fåtallig
- +++ - Forekommer regelmessig i betydelig antall
- () - Status usikker

Smålom *	O	++
Storlom *	S	+
Dvergdykker *	S	+
Horndykker *	S	+
Toppdykker *	S	+
Havhest *	S	+
Storskarv	OS	+(+)
Gråhegre	TO	++
Knoppsvane *	S	+
Dvergsvane *	S	+
Sangsvane	TS	+(+)
Kortnebbgås	T	++
Grågås	T/S	+(+)
Kanadagås	S	+
Ringgås *	S	+
Hvitkinngås *	S	+
Gravand *	H	++
Brunnakke	T	++
Krikkand *	TO	++
Stokkand *	HO	+++
Stjertand *	TO	++
Knekkand *	S	+
Skjeand *	S	+
Toppand	TO	++
Bergand	TO	++
Taffeland *	S	+
Ærfugl	HO	+++

Praktærfugl *	S	+
Havelle	O	++
Svartand	S	+(+)
Sjørørre	S	+(+)
Kvinand	TO	++
Siland	HTO	++
Laksand	TO	++
Havørn *	S/O	+(+)
Hønsøhauk	S/O	+(+)
Spurvehauk *	HO	++
Kongørn *	S	+
Tårnfalk	S/T	+
Dvergfalk	T	++
Sothøne *	S	+
Trane	S	+
Tjeld	HT	+++
Sandlo	T	+++
Dverglo *	S	+
Heilo	T	++
Tundralo	T	++
Vipe *	hT	+++
Polarsnipe	T	++
Sandløper	T	+
Dvergsnipe	T	++
Temmincksnipe	S/T	+
Tundrasnipe	T	++
Fjæreplytt	S	+
Alaskasnipe *	S	+
Myrsnipe *	T	+++
Fjellmyrløper *	S	+
Brushane	T	+++
Enkeltbekkasin	S	+(+)
Dobbeltbekkasin *	S	+
Svarthalespove *	S	+
Lappspove	T	++
Småspove	T	++
Storspove	T	++
Sotsnipe	T	++
Rødstilk	hT	+++
Gluttsnipe	T	++
Skogsnipe	S/T	+
Grønnstilk	S/T	+
Strandsnipe	hT	++
Steinvender *	S	+
Svømmesnipe *	S	+
Tyvjo	S	+
Dvergmåke *	S	+
Hettemåke	T	+++
Fiskemåke	HT	+++
Sildemåke	T	++
Gråmåke	O	+++

Polarmåke *	S	+
Svartbak	O	++
Krykkje *	S	+
Makrellterne	hT	++
Rødnebbterne hT	++	
Alke	S	+
Lomvi	O	++
Teist	S	+
Alkekonge	S	+
Bydue	S	+(+)
Skogdue *	S	+
Ringdue	T	++
Tyrkerdue	S	+
Turteldue *	S	+
Hornugle *	S	+
Jordugle	T	++
Kattugle	S	+(+)
Tårnseiler	hT	+++
Flaggspett	S/T	+(+)
Sanglerke	hT	++
Sandsvale	HT	+++
Låvesvale	T	+++
Taksvale	T	+++
Heiplierke	T	+++
Trepiplerke	T	++
Gulerke	T	++
Linerke	hT	+++
Sidensvans	T	++
Gjerdemet	T(O)	++
Jernspurv	T	++
Blåstrupe	T	++
Buskskvett	hT	++
Steinskvett	T	++
Svartrost	S/T	+(+)
Gråtrost	T	+++
Måltrost	T	++
Rødvingetrost	T	+++
Sivsanger *	h/S	+
Tornsanger *	hT	++
Hagesanger	T	++
Munk	T	++
Gransanger	T	+++
Løvsanger	hT	+++
Fuglekonge	T	++
Sv.hv.fluesnapper	HT	++
Løvmeis	hO	++
Granmeis	T	++
Toppmeis	S	+
Svartmeis	S/T	+(+)
Blåmeis	hTO	++
Kjøttmeis	hTO	++

Spettmeis *	S	+
Varsler	S	+
Skjære	HO	++
Kaie	HO	+++
Kornkråke *	H/S	++
Kråke	HO	+++
Stær	hTO	+++
Gråspurv	hO	+++(+)
Bokfink	T	++
Bjørkøfink	T	++
Grønnfink	TO	++(+)
Grønnsisik	T	++(+)
Bergirisk	T	++
Gråsisik	TO	++(+)
Polarsisik *	S	+
Korsnebb sp.	S	++(+)
Dompap	O	++(+)
Snøspurv	T	++
Gulspurv	hO	++
Sivspurv	hT	++

næringssøk. Max antall 17 ind.
31.8.92 (TRØ).

Knoppsvane: 6 ind. 5.-26.6.73 (O.
Frengen, JSU).

Dvergsvane: 1 ad. og 1 juv. 6.3.72
(JSU, m.fl.).

Ringgås: Hele 6 ganger er denne
sjeldne gåsearten sett: 1 ad. 30.9.84
(PIV), 1 juv. 6.10.84 (KAA, IJØ),
1 ad. funnet død 3.11.84 (PIV), 1
juv. 13.-20.9.87 (PIV, m.fl.), 1 ad.
13.-15.6.88 (BNY, OML, J. Helset)
og 2 ind. 21.7.92 (PIV, m.fl.).

Hvitkinngås: 1 ind. 4.-9.9.86 (PIV,
m.fl.).

KOMMENTARER TIL ARTS- LISTA

Smålom: 1-2 ind. observeres hver
vinter.

Storlom: 1 ungfugl sett 10.9.91
(TRØ).

Dvergdykker: 1 ind. 6.11.75 (JSU),
1 ind. 10.10.79 (P.G. Thingstad),
1 ind. 8.12.85 (KAA, PIV) og 1
ind. 5.11.88 (T. Kallset).

Horndykker: 2 ind. 22.-24.4.84
(TRØ,PIV).

Toppsykker: 1 ind. 31.3.92 (BNY).

Havhest: 1 fugl av denne pelagiske
arten ble sett etter en sterk vestlig
storm 4.1.92 (TRØ).

Hegre: Arten ses hele året på

Gravand: Hekker årlig i området.
Sommeren 92 hekket minst 2 par.

Krikkand og stjertand: Hver vinter
har 1-2 ind. av begge artene tilhold
i Halsøen. Disse artene er sjeldne
overvintretere ellers i Trøndelag.

Stokkand: Den desidert mest tallrike
andart i området. Vanlig hele året.
Max antall: 800 ind. 10.11.85 (PIV,
MST, KAA).

Knekkand: Uvanlig art i Trøndelag.
Følgende obs. foreligger: 1 hann
23.5.82 (PIV), 1 hann og 2 hunner
26.6.-1.7.91 (BNY) og 1 hunn juli
1992 (TRØ).

Skjeand: 5-10 sommerobservasjoner
fra de siste årene. Max tall: 7 ind.
22.8.84 (TRØ).

Taffeland: 1 hunnfugl lå i Halsøen
3.1.-3.4.88.

Praktærfugl: 1 ind. 8.4.73 (G. Rofstad). Denne arten er svært uvanlig i indre fjordstrøk.

Havørn: Arten observeres som oftest vinters tid.

Spurvehauk: Ses i trekketidene og om vinteren. Har hekket på Langøra.

Kongeørn: En kjent observasjon. Sett i 1988 (S. Tang).

Sothøne: 1 ind. vinteren 79-80 (IJØ, MST, K. Krogstad), 1 ind. april 1980 (IJØ, MST), 1 ind. 6.-8.4.84 (TRØ, IJØ, KAA, B. Bredesen), 1 ind. 13.5.84 (IJØ) og 1 ind. 15.4.85 (PIV).

Dverglo: 6 ind. 6.9.67 (A. Moksnes, R. Langvatn), 1-2 ungfugler 6.-14.8.90 (BNY, TRØ).

Vipe: En av de mest tallrike vadefugler på både vår- og høsttrekk. Flere hundre fugler kan registreres på ettersommeren.

Alaskasnipe: 1 ind. 18.-23.8.89. Dette er det første funnet av denne nordamerikanske vaderarten i Trøndelag (TRØ, PIV, BNY).

Myrsnipe: Den vanligste småvaderarten på trekket. Vinterobs.: 1-2 ind. feb.-mars 1991 (BNY, m.fl.). Maxtall: 155 på vårtrekk 24.5.85 (KAA, PIV).

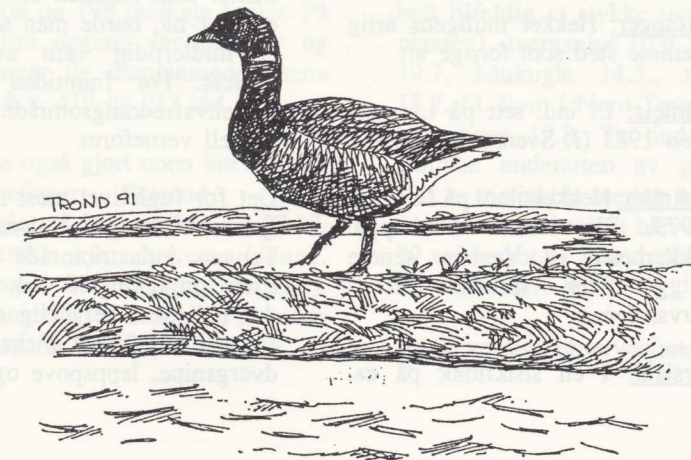
Fjellmyrløper: 1 på høsttrekk 13.9.83 (IJØ) og 1 på vårtrekk 24.5.85 (KAA, PIV).

Dobbeltbekkasin: En fugl som ble skremt opp på Sandfærhus, fløy over til Halsøen den 27.8.89 (TRØ, BNY).

Svarthalespove: 4 ind. på Langørasida 13.6.87 (PIV).

Steinvender: Denne arten er en typisk kystfugl. 1 observasjon: 1 ind. 11.5.85 (AFO, TRØ).

Svømmesnipe: 1 ind. 29.7.75 (JSU).

Dvergmåke: 1 juv. (1K) holdt til i området 10.-12.6.91 (BNY, m.fl.).

Polarmåke: 1 ind. 31.1.-1.2.74, 1 juv. 28.9.85, 1 juv. holdt til i området fra des. 1988 til 1.2.89 (TRØ, PIV, m.fl.).

Krykkje: To funn av denne måkearten finnes. 1 ad. funnet død på Tangen industriområde 8.1.89 (PIV) og 1 juv. 4.8.89 (TRØ, PIV).

Skogdue: Det foreligger 2 observasjoner av denne arten som er sjelden i Trøndelag: 1 ind. 20.4.88 (TRØ og 1 ind. 20.7.88 (PIV).

Turteldue: Sjelden i Trøndelag. Sett på Halsøen 12.-25.7.84 (TRØ, m.fl.).

Hornugle: Sett ved Nobø fabrikk 13.2.85 (MST pers. medd.).

Sivsanger: Et syngende ind. hadde tilhold i orevegetasjonen 200 m nord for tunnelen 9.6.87 og sommeren 1989.

Tomsanger: Hekker muligens årlig på samme sted som forrige art.

Spettmeis: Et ind. sett på Langøra påsken 1983 (J. Svensson, m.fl.).

Kornkråke: Hekkekoloni på Langøra i 1973. Ble skremt bort pga. flysikkerheten på Værnes. senere foreligger kun spredte enkeltobservasjoner.

Polarsisik: I en sisikflokk på ca.

100 ind. tilhørte minst 1/3 arten polarsisik. Resten var gråsisik. Dato: 17.3.85 (TRØ).

OBSERVATØRER

Alle observatører som har hjulpet til med verdifullt materiale skal ha stor takk:

AFO	-	Asbjørn Folvik
BNY	-	Bård Nyberg
IJØ	-	Ingar J. Øien
JSU	-	Jon Suul
KAA	-	Kjell A. Aune
MST	-	Morten Stokke
PIV	-	Per I. Værnesbranden
TRØ	-	Tom Roger Østerås

KONKLUSJON

Det foreliggende materiale dokumenterer klart at Halsøen har meget stor regional betydning som rasteplass for trekkende våtmarksfugl. Området har også en betydelig verdi som overvintringsområde for en rekke arter. Med tanke på de trusler som Halsøen ser ut til å stå overfor nå, burde man sette i kraft et midlertidig vern av området snarest. For framtiden kunne et fuglelivsfredningsområde være en aktuell verneform.

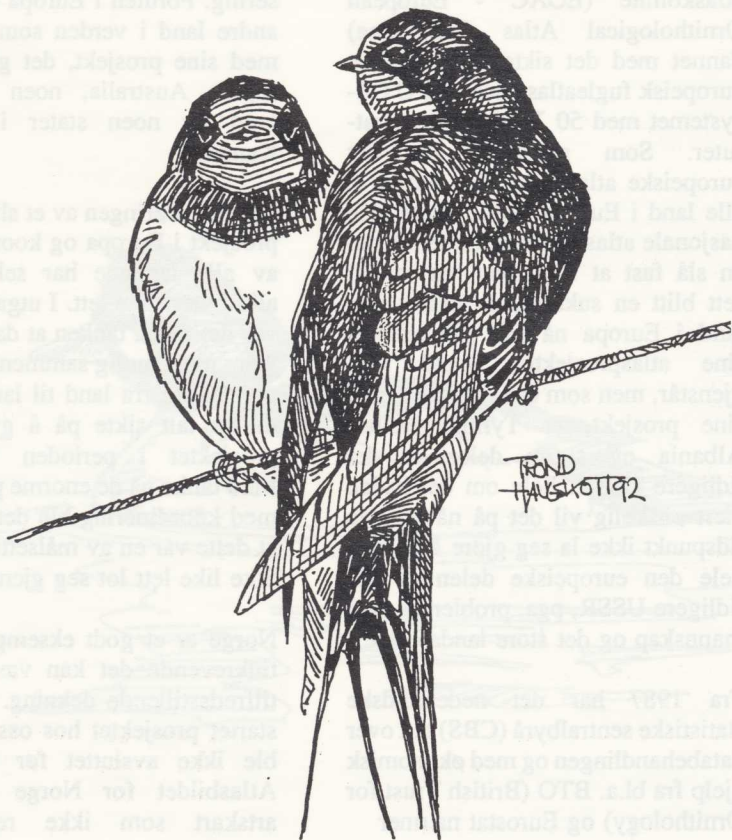
Det for fuglelivet mest næringsrike fjæreområde på Halsøen lå der Tangen industriområde nå ligger. Etter utbyggingen ved Tangen er det registrert betydelig tilbakegang i antall vadefugler. F.eks. arter som dvergsnipe, lappspove og myrsnipe

er nå mindre tallrik enn før utbyggingen. Ved en videre utbygging er det helt klart at eksistensgrunnlaget for disse artene vil bli minimal. Når det gjelder andefugl har en ikke registrert noen tilbakegang etter Tanguenutbyggingen. Det er likevel klart at også disse artene vil gå tilbake når alt vannspeil gradvis forsvinner.

Halsøen er det eneste gjenværende

område av denne typen i Stjørdal. En kombinasjon av brakkvann og stor næringstilgang gjør det spesielt gunstig for fuglelivet. Forsvinner Halsøen finnes det ikke lenger noe fullgodt alternativ i Stjørdalsregionen.

Forfatterens adresse:
7500 Stjørdal.

DET EUROPEISKE FUGLEATLAS SNART FERDIG

Øystein R. Størkersen

I 1971 ble den europeiske fugleatlatkomite (EOAC - European Ornithological Atlas Committee) dannet med det siktemål å lage et europeisk fugleatlas basert på UTM-systemet med 50 X 50 km kvadraturer. Som grunnlag for det europeiske atlaset var det tanken at alle land i Europa skulle starte sine nasjonale atlasprosjekt. I ettertid kan en slå fast at initiativet har samlet sett blitt en suksess, da nesten alle land i Europa nå har gjennomført sine atlasprosjekter. Land som gjenstår, men som er i full gang med sine prosjekt, er Tyrkia, Hellas, Albania og større deler av det tidligere USSR. Selv om det hadde vært ønskelig vil det på nåværende tidspunkt ikke la seg gjøre å få med hele den europeiske delen av det tidligere USSR, pga. problemer med mannskap og det store landarealet.

Fra 1987 har det nederlandske statistiske sentralbyrå (CBS) tatt over databehandlingen og med økonomisk hjelp fra bl.a. BTO (British Trust for Ornithology) og Eurostat nærmer

atlasets nå fullføring og publisering. Foruten i Europa er det flere andre land i verden som er ferdige med sine prosjekt, det gjelder bl.a. Japan, Australia, noen afrikanske land og noen stater i USA og Kanada.

Gjennomføringen av et slikt kjempeprosjekt i Europa og koordineringen av alle landene har selvsagt ikke alltid vært like lett. I utgangspunktet var det f.eks. tanken at datene skulle være mest mulig sammenlignbare og oppdaterte fra land til land. Det ble derfor tatt sikte på å gjennomføre prosjektet i perioden 1985-1988. Med tanke på de enorme problemene med koordinering ble det snart klart at dette var en av målsettingene som ikke like lett lot seg gjennomføre.

Norge er et godt eksempel på hvor tidkrevende det kan være å få en tilfredsstillende dekning. Som kjent startet prosjektet hos oss i 1977 og ble ikke avsluttet før i 1987/88. Atlasbildet for Norge gir derfor artskart som ikke representerer

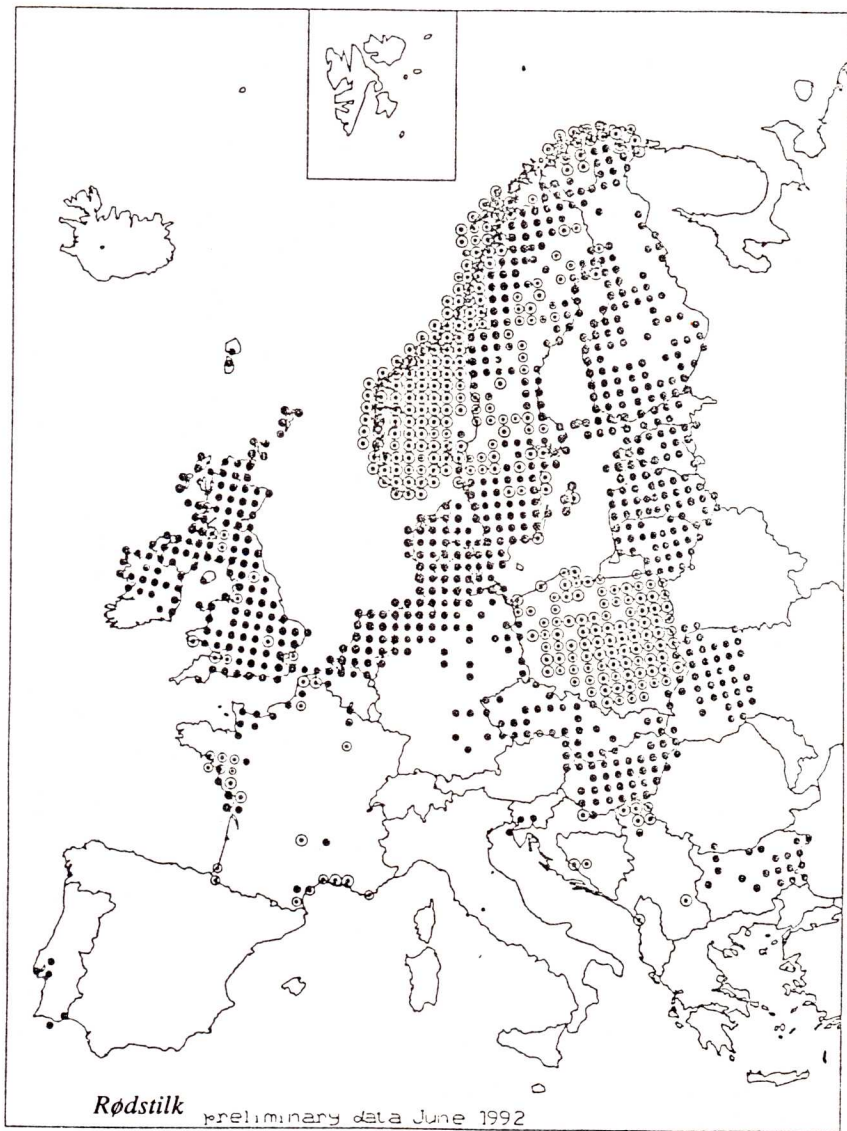
artenes hekkeutbredelse et år eller en kort periode, men snarere den samlede hekkeopptreden over en 10-års periode. Dette er det viktig å ha i tankene når en leser og tolker kartene!

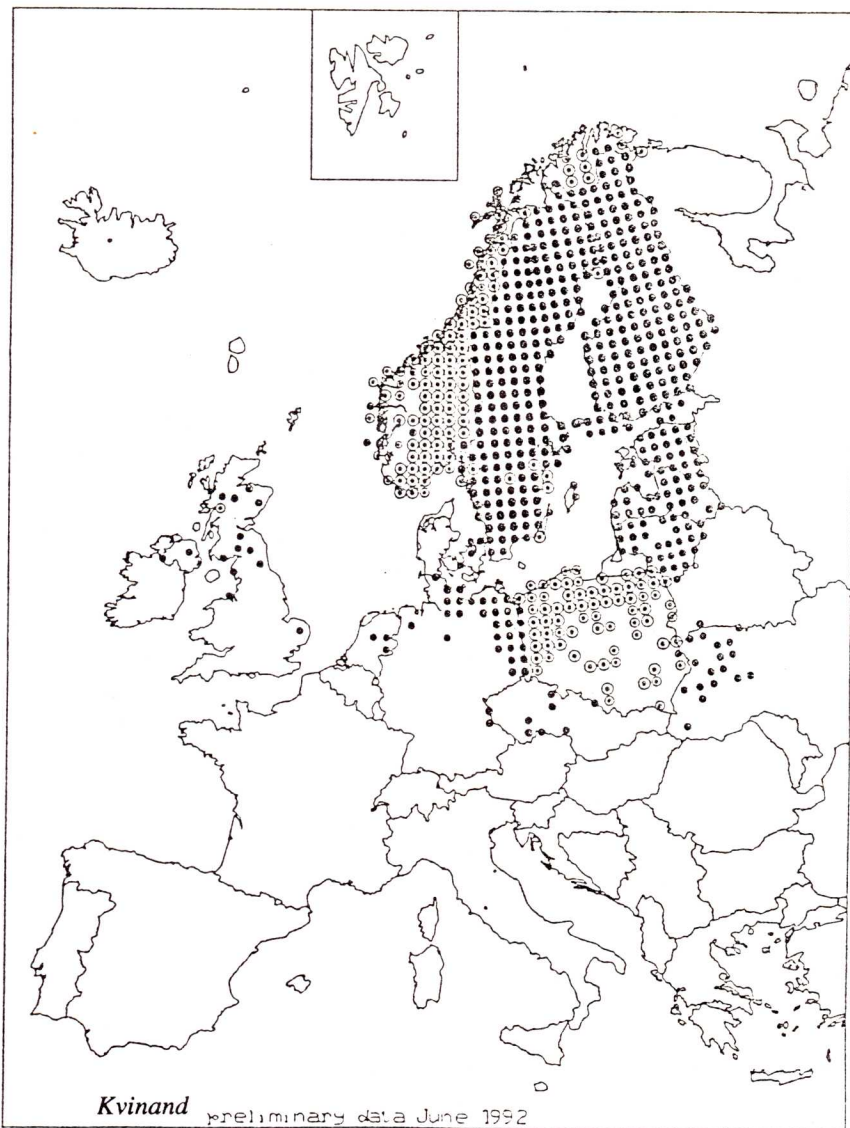
Det europeiske atlasprosjektet tok fra 1983 også sikte på å samle inn ikke bare kvalitative data (mulig til bekreftet hekking), men også halvkvantitative data (anslag på antall hekkefugl i hver 50 km kvadrat). For å få dette til ble det gjort beregninger med pilot-prosjekter for å finne de gjennomsnittlige hekketettheter i alle de europeiske vegetasjonstypene. På grunnlag av et anslag på arealet av ulike vegetasjonstyper i hvert land skulle det det dermed være mulig å angi en tetthet for hvert 50 km kvadrat. Dataene skulle videre presenteres forholdsvis grovt etter en logaritmisk skala (1=1-9 hekkende par, 2=10-99, 3=100-999, osv.). Disse ambisjonene viste seg snart å bli vanskelige å gjennomføre! For det første er det slett ikke alle land som har tilstrekkelige data på fordelingen av vegetasjonstyper. Videre kan en ikke alltid uten videre sammenligne hekketettheter i en del av Europa mot andre deler. Dette prosjektet ble derfor avløst av et system der atlaskoordinatorerne i hvert land (som har best kjennskap til hekketetthetene i sitt land) skulle gi anslag på fuglebestandene i sitt land. Selv med dette forsøket ble det forventet at flere land ikke ville kunne gi slike

data. Imidlertid som årene har gått har de fleste land nå levert sine anslag. På bakgrunn av det har nå også Norge levert sine anslag på hekkebestandene.

I tillegg til utbredelseskart og anslag på hekkebetander er det drevet et parallelt arbeide med innsamling av data omkring utvikling og trender i fuglebestandene. Dette arbeidet har foregått i samarbeide med ICBP (International Council for Bird Preservation).

EOAC har altså nå kommet så langt i innsamlingen og bearbeidingen av dataene at det nå gjenstår bare å innhente data fra noen få land. Korrektur av atlaskartene og skriving av artskommentarene har også så smått begynt. At arbeidet skjer i samarbeide med BTO lover godt for det endelige resultatet! Det er den europeiske atlaskomiteens håp at atlasen blir publisert om to år. Videre er det en målsetting at det forslag om sammenslåing av EOAC og IBCC (International Bird Census Committee) vil kunne danne grunnlaget for å utarbeide en framtidig oversikt med vekt på utbredelse, forekomst og populasjonstrender, kort sagt en "Avifauna Europa". De som er interessert i dette arbeidet og framdriften i det europeiske fugleatlasen kan få siste nytt fra tidsskriftet "Bird Census News" som utgis av SOVON (organisasjonen for fugletellinger og atlasarbeide i Nederland). Bladet

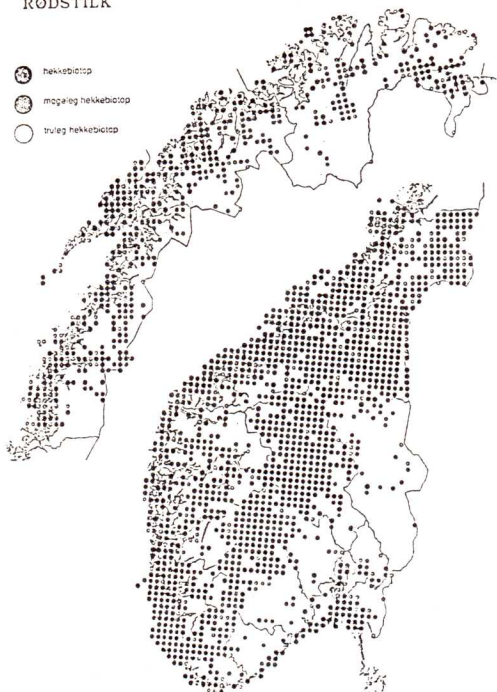

Atlaskartene for kvinand og rødstilk kan stå som et eksempel på hvordan de europeiske kartene foreløpig ser ut.

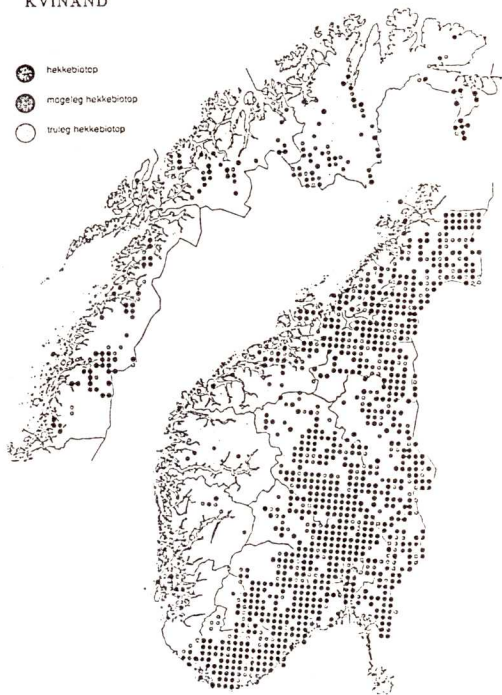
RØDSTILK

- hekkebiotop
- mogleig hekkebiotop
- tru/eg hekkebiotop

KVINAND

- hekkebiotop
- mogleig hekkebiotop
- tru/eg hekkebiotop

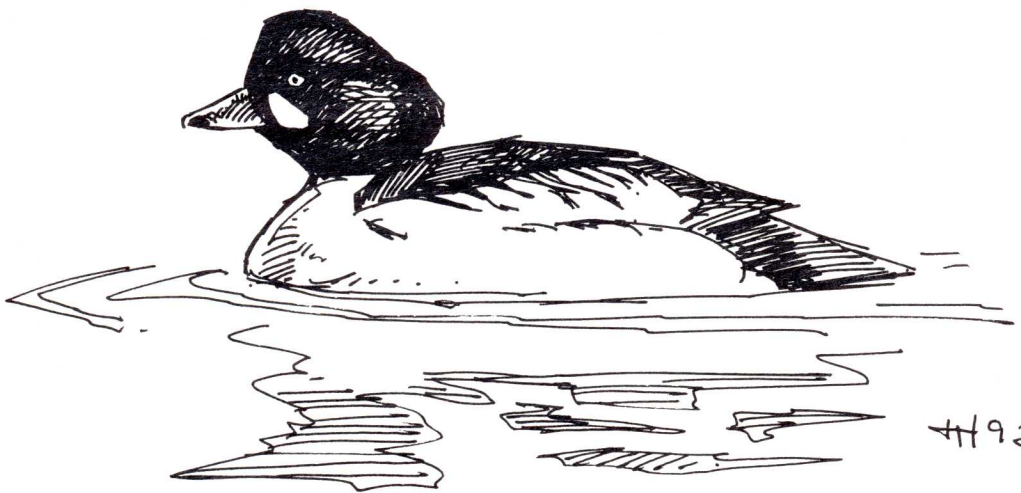
De norske atlaskartene for kvinand (t.v) og rødstilk (t.h).

kom ut første gangen i 1988 og utgis med 4 hefter i året. Abonnement kan skaffes fra SOVON, Kijkstraatweg 178, 6573 DG Beek, Nederland.

I det norske atlasprosjektet er det nå også håp for at prosjektet kan avsluttes med en bok over de norske hekkefuglene i 1993. Problemene for det nasjonale atlasprosjektet har vært mye likt det andre land har opplevd. Etter at problemer med finansiering og databehandling av

rådataene nå er overstått viser det seg at det er vanskelig å få skrevet tekstdelen til atlaset. I skrivende stund er imidlertid ca. 2/3 av manuset i havn, slik at det bør være håp for at boka kommer på markedet i løpet av 1993, eller senest 1994.

Forfatterens adresse:
c/o TN, Postboks 1719
Rosenborg, 7002 Trondheim.

#192

TRØITE RINGMERKINGSSTASJON

RAPPORT FOR 1989 - 1991

Per Inge Værnesbranden

Trøite Ringmerkingsstasjon (TRS) ble gitt en nærmere presentasjon i TN nr. 1/1992 (Folvik 1992). Her ble resultatene fra de fem første driftsårene (1984-88) presentert. Denne rapporten tar for seg årene 1989-91.

7-10 merkere med nettlisens har stått for ringmerkingsarbeidet, med svært god hjelp av ivrige medhjelpere. Vi vil samtidig rette en stor takk til grunneierne som lar oss bruke området, og da spesielt familien Nils Trøite, som vi har mest kontakt med. Økonomisk støtte er gitt av NOF, ved "O. Aune og E. Bjørgums minnefond", NOF avd. Nord-Trøndelag, Hegra Sparebank samt Stjørdal kommune. Hilde S. Øyan og Ingar J. Øien takkes for gjennomlesning og kommentarer til rapporten.

AKTIVITET

I forhold til de fem første årene har aktiviteten steget merkbart i

perioden, bl.a. gjennom ringmerking på vinteren ved foringsplass. Bemanningen har vært svært bra, med over 100 aktivitetsdager hvert av årene. Tilsammen var gjennomsnittet for 1985-88 på 53,5 dager.

Her følger en årsvis oversikt over ringmerkingsresultater og observasjoner. Merketall for hver enkelt art finnes i tabellen for ringmerkingsoversikt.

1989

I alt 27 personer deltok i ringmerkingsarbeidet. Av disse tilbragte 10 personer mer enn 10 dager på stasjonen. Antall nett i bruk varierte mellom 7 og 15, i perioden mai-oktober. Nytt av året var et heisnett, med to 12-meters nett i høyden, plassert i furuskogen øst for stasjonen (se kart i forrige rapport). Dette fungerte meget bra. Bruk av lokkelyd ble prøvd i juli og august, men tekniske problemer satte en stopper for videre bruk utover høsten. Anskaffelse av ei kombinert sove- og spisebrakke frigjorde mye

plass i ringmerkingsbrakkka. Det var også en av årsakene til at antall bemanningsdager økte kraftig (totalt 103 dager) i forhold til tidligere. Økt bemanning, samt at det må ha vært vellykket ungeproduksjon, førte til at antall merkede fugl ble det hittil høyeste, med 4771 individer fordelt på 59 arter. 12 av disse var nye merkearter. De aller fleste tidligere fangstrekorder ble grundig slått.

Sivspurven ble den mest merkete arten med hele 1133 ind! (Gj.snitt 1984-88 var 61 ind). Deretter følger gransanger, løvsanger, grønnfink og rødvingetrost. Av spesielle merkinger kan vi nevne spurvehauk; 26.8 og 9.9, kvartbekkasin 7 ind. 15.9-8.10, rugde 27. og 28.10, ringdue 12.08, kattugle 15.9, varsler 17. og 25.9, rosenfink 27.7 og dvergspurv 18.9 (2. funn i Nord-Trøndelag).

September peker seg ut som den klart beste måneden med flere dager som ga merketall mellom 150 og 200 fugler. De beste dagene var 16., 17., 18. og 21.9, med h.h.v. 205, 200, 208 og 198 merkete fugler. På disse fire dagene var sivspurv og gransanger de dominerende artene med h.h.v. 419 og 213 ind.

Det ble også gjort noen interessante observasjoner: Skjeand 16.7, haukugle 8.9, varsler 3.-27.12, ubestemt kjerranger (sanns. myrsanger) 27.5 (1 syngende ind.), lappspurv ♂ 21.5 Totalt 121 arter var registrert for Trøite pr. 31.12.89.

1990

I alt 10 ringmerkere samt assistenter var ansvarlige for merkingen. I følge "daglig logg" viste 24 personer sin interesse for ringmerkingsarbeidet dette året. Det ble også utført endel dagnadsarbeid på brakkene. En vedovn ble installert i oppholdsbrakkka, noe som bedret komforten betraktelig på kalde høstkvelder. Heisnettet ble utvidet med ett nett, slik at det nå ble 3 nett i høyd.

Årets resultat på 3151 merka fugler er det nest beste så langt. Til tross for bemanningsrekord på 140 dager (37 mer enn 1989), ble det ikke flere fugler enn i 1989. De mest tallrike merkeartene var gransanger, grønnfink, grønnfink og løvsanger. Fjorårets masseopptreden av sivspurv fikk ingen gjentakelse i år; kun 134 ind. merket, 999 færre enn i fjor!

Interessante merkinger ble hønsehauk 9.9. (1 ad. og 1 juv. fanget samtidig i to forskjellige nett!), åkerrikse 19.7, dverglo i juni (2 ad. og 1 pull.; voksenfuglene ble fanget helt tilfeldig et stykke unna hekkeplassen), dvergsnipe 10.9, skogsnipe 19.7, haukugle 14.3., myrsanger 18.7. (3. funn i Nord-Trøndelag) og bøksanger 19.8. To ind. av den sibirske underarten av gransanger (Ph. c. tristis) ble merket h.h.v. 6. og 21.10. Av bekkasiner blev det fanget 27 enkle (totalt 26 ind. 1984-89) og 8 kvarte 23.9. -6.10.

Nevneverdige observasjoner: Grågås

12.8., knekkand 1 par 25. og 27.4. og 1 ♀ 14.7., skjeand 1 par 28.5. og 6.6. samt enkeltindivider 3.-28.6, kongeørn 1 juv. 25.2., åkerrikse 1 spillende ind. 10.7.-12.8. (ringmerket, selvsagt), dverglo 1 par hekket, dvergsnipe 2 ind. 10.9. (1 ind.merket), myrsnipe 9.9., drept i nett av hønsehauk! (som straff ble hauken ringmerket!), temmincksnipe 19.-20.8., enkelt-bekkasin vinterobs. 2 ind. 24.2. og 1 ind. 7.12. Totalt var 128 arter registrert pr. 31.12.90.

1991

1991 var det åttende året på rad med ringmerkingsvirksomhet ved TRS. 7 merkere var ansvarlige for arbeidet, med god hjelp fra et par assistenter. 25 personer er ført i loggen som besøkende. Dette året ble det loggført 103 ringmerkingsdager. Det var like mye som "kjempeåret" 1989, men til tross for dette ble merketallet på 1320 langt under antallet for 1989 (4771), selv om 16 nett var i bruk, og til tross for god innsats. Det var merkbart færre fugl i omgivelsene enn tidligere år. Hva dette skyldes er vanskelig å si, men en av årsakene kan være at det kjølige og regnfulle været på våren og sommeren gjorde

at hekkingen mislyktes for mange fugler og produksjonen ble dårlig.

Tilsammen ble 49 arter merket, hvorav de tallrikeste var gransanger, løvsanger, grønnfink og dompap. Av de mer sjeldne var krikand 16.6, spurvehauk 15.3 og 13.4, dvergspett 2 ind. 14.4 og rørsanger 29.6 (3. funn i Nord-Trøndelag), samt kattugle med hele 6 ind. (hvorav 1 ad. og 5 pull.). Arter merket i betydelig mindre antall enn tidligere var bl.a. blåstrupe, gråtrost, gul-sanger, hagesanger, munk og siv-spurv. For trostene ble det nok et labert hekkeresultat, i og med at de aller fleste trostebarna ble spist av kattuglebarna.

De som hadde godt syn kunne melde om følgende observasjoner: Sangsvane, maksimumstall: 51 ad. og 20 juv. 12.3, dverglo 17.5-28.6, boltit 8 ind. 2.6, dvergsnipe 28.8-1.9, temmincksnipe 25.8 og 2-3 ind. 28.8, vinterobs av enkeltbekkasin 3.-4.3 og 3 ind. 3.12, fjelljo 1.6, hubro 24.4 og 27.10, vende Hals 8.6, varsler 3.3 og bergirisk 9 ind. 12.4 (uvanlig å se i innlandet). 131 arter var registrert pr. 31.12.91.

AKTIVITETSOVERSIKT

Her følger en oversikt over antall merkedager og merkete fugl (i parentes) pr. måned.

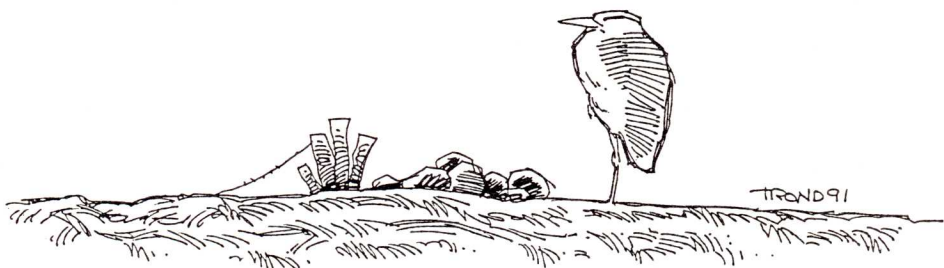
Måned\år	1989	1990	1991
Januar	- (-)	1 (3)	- (-)
Februar	4 (15)	4 (93)	5 (31)
Mars	5 (32)	10 (123)	14 (96)
April	5 (33)	15 (120)	17 (175)
Mai	11 (129)	11 (120)	10 (58)
Juni	9 (71)	17 (349)	13 (107)
Juli	20 (872)	22 (606)	11 (229)
August	20 (859)	16 (641)	14 (324)
September	23(2229)	22 (703)	9 (101)
Oktober	10 (282)	12 (279)	5 (162)
November	3 (98)	4 (92)	3 (15)
Desember	5 (51)	4 (21)	2 (22)

Ringmerkingsoversikt

Art	1984-88	1989	1990	1991	Totalt
Stokkand	-	1	-	-	1
Krikkand	1	-	-	1	2
Hønsehauk	-	-	2	-	2
Spurvehauk	-	2	1	2	5
Åkerrikse	-	-	1	-	1
Tjeld	-	2	-	-	2
Dverglo	-	-	3	-	3
Vipe	3	-	4	-	7
Dvergsnipe	-	-	1	-	1
Kvartbekk.	1	7	8	1	17
Enkeltbekk.	16	10	27	4	57
Rugde	-	2	-	-	2
Storspove	1	-	-	-	1
Gluttsnipe	3	-	3	1	7
Skogsnipe	1	-	2	-	3

Art	1984-88	1989	1990	1991	Totalt
Strandsnipe	17	14	16	3	50
Fiskemåke	-	1	3	-	4
Ringdue	-	1	-	1	2
Gjøk	1	-	-	-	1
Haukugle	-	-	1	-	1
Kattugle	-	1	-	6	7
Dvergspett	1	-	1	2	4
Sandsvale	14	50	-	2	66
Låvesvale	10	2	-	1	13
Taksvale	-	1	-	-	1
Trepiplerke	28	12	4	-	44
Heipiplerke	19	18	7	-	44
Gulerle	1	2	-	-	3
Linerle	44	14	6	6	70
Gjerdsmett	4	4	11	7	26
Jemspurv	136	102	81	21	340
Rødstrupe	159	97	82	35	373
Blåstrupe	97	27	14	5	143
Rødstjert	8	5	6	1	20
Buskskvett	54	21	6	-	81
Steinskvett	4	1	1	1	7
Svarttrost	2	9	2	2	15
Gråtrost	286	170	186	35	677
Måltrost	97	85	23	25	230
Rødvingetrost	321	253	150	56	780
Sivsanger	13	3	13	2	31
Myrsanger	1	-	1	-	2
Rørsanger	-	-	-	1	1
Gulsanger	109	41	29	4	183
Møller	4	2	-	-	6
Tomsanger	9	8	2	2	21
Hagesanger	307	71	51	29	458
Munk	218	95	77	20	410
Gulbrynsanger	1	-	-	-	1
Bøksanger	1	-	1	-	2
Gransanger	1422	875	513	226	3036
Løvsanger	1293	573	202	184	2252
Fuglekonge	3	6	4	1	14
Gråfluesn.	19	18	9	3	49

Art	1984-88	1989	1990	1991	Totalt
Svart-hvitfl.	170	93	60	49	372
Løvmeis	83	23	32	9	147
Granmeis	87	13	26	6	132
Svartmeis	7	2	14	-	23
Blåmeis	164	103	107	58	432
Kjøttmeis	151	117	109	89	466
Trekryper	12	4	4	-	20
Varsler	-	2	-	-	2
Nøtteskrike	-	1	1	2	4
Skjære	4	7	5	1	17
Kråke	-	-	-	1	1
Stær	5	4	1	4	14
Gråspurv	1	1	-	-	2
Bokfink	96	35	73	26	230
Bjørkefink	325	82	164	19	590
Grønnfink	247	323	240	155	956
Grønnsisik	499	99	322	49	969
Bergirisk	1	-	-	-	1
Gråsisik	37	-	81	3	121
Rosenfink	-	1	-	-	1
Dompap	52	50	173	117	392
Gulspurv	111	71	39	26	246
Dvergspurv	-	1	-	-	1
Sivspurv	307	1133	134	17	1591
TOTALT	7088	4771	3151	1320	16330

GJENFUNN OG KONTROLLER 1989-1992

Tegnforklaring:

- 1K -Fugl i sitt første kalenderår.
- 1K+ -Fugl som er minst ett kalenderår.
- 2K -Fugl som er i sitt andre kalenderår.
- 2K+ -Fugl som er minst to kalenderår.
- M -Hann
- F -Hunn

Gjenfunn av fugler merket ved Trøite RS

Vipe: Merket som pull, 24.06.1990.
Drept av katt, Hell, Stjørdal, N-Trøndelag, 6.8.1990

Enkeltbekkasin: Merket som 1K+,
24.8.1991. Skutt, Ballymena, Antrim,
Storbritannia, 18.1.1992

Gransanger: Merket som 1K+,
13.9.1989. Kontrollert av ringmerker,
Faludden, Gotland, Sverige, 3.5.1990

Gransanger: Merket som 1K+,
7.10.1989. Kontrollert av ringmerker,
Christiansø, Bornholm, Danmark,
26.10.1989

Gransanger: Merket som 1K+,

14.9.1989. Kontrollert av ringmerker,
Mertoutek, Oasis, Algerie, 23.3.1990

Gransanger: Merket som 1K,
13.9.1989. Trafikkdrept,
Liebenwalde, Potsdam, Tyskland,
10.4.1991

Gråtrost: Merket som 1K, 19.6.1988.
Skutt, La Couarde/Mer, Charente-
Maritime, Frankrike, 18.2.1991

Gråtrost: Merket som 1K, 24.9.1988.
Skutt, Gujan-Mestras, Gironde,
Frankrike, 7.2.1991

Rødvingetrost: Merket som 1K+,
18.7.1989. Fanget, Markine-Xemin,
Vizcaya, Spania 2.11.1990

Blåmeis: Merket som 1K, 2.8.1989.
Kontrollert etter kollisjon med vindu,
og sluppet, Øysand, Melhus, S-
Trøndelag 26.11.1989

Blåmeis: Merket som 1K 28.8.1989.
Drept mot vindu, Koian, Røros, S-
Trøndelag 19.11.1989

Kjøttmeis: Merket som 2K+ M,
9.9.1989. Drept mot vindu, Hegra,
Stjørdal. N-Trøndelag 16.10.1989

Gulspurv: Merket som 2K+ M,
11.4.1990. Drept mot vindu, Hegra,
Stjørdal, N-Trøndelag, 6.6.1991

Sivspurv: Merket som 1K M,
18.9.1989. Kontrollert av ringmerker,
Hoelaart, Brabant, Belgia 13.3.1991

Sivspurv: Merket som 1K F
16.9.1989. Kontrollert av ringmerker,
Bad Oldesloe, Schleswig-Holstein,
Tyskland 2.4.1990

Sivspurv: Merket som 1K,
16.9.1989. Drept av katt,
Zuiderwoude, Noord-Holland,
Nederland 29.10.1990

Sivspurv: Merket som 1K,
24.7.1989. Kontrollert av ringmerker,
Falsterbo, Malmøhus, Sverige
27.10.1989

Sivspurv: Merket som 1K F,
12.9.1989. Kontrollert av ringmerker,
Lag. de San Juan, Madrid, Spania
23.12.1991

Dompap: Merket som 1K F,
30.12.1989. Drept mot vindu, Hegra,
Stjørdal, N-Trøndelag 10.2.1990

Grønnsisik: Merket som 1K,
20.8.1990. Drept mot vindu, Dragør,
Sjælland, Danmark 20.10.1990

Grønnfink: Merket som 2K F,
24.3.1989. Drept mot vindu, Brunflo,
Jamtland, Sverige 7.4.1990

Grønnfink: Merket som 1K+ M,
28.10.1989. Kontrollert av
ringmerker Innbygda, Trysil,
Hedmark 29.11.1989

Grønnfink: Merket som 2K+ F,
7.10.1989. Kontrollert av ringmerker,
Falsterbo, Malmøhus, Sverige
21.11.1989

Grønnfink: Merket som 1K+ M,
15.10.1989. Kontrollert av
ringmerker, Vestfossen, Øvre Eiker,
Buskerud 28.10.1989

Grønnfink: Merket som 2K+ M,
27.4.1991. Kontrollert av ringmerker,
Aalten, Gelderland, Nederland
27.11.1991

Grønnfink: Merket som 2K M,
10.4.1990. Drept av katt, Hegra,
Stjørdal, N-Trøndelag 22.5.1991
(rapp.dato)

Kontroller av fugler merket andre steder

Måltrost: Merket som 2K,
Helgoland, Schleswig-Holstein,
Tyskland, 11.4.1989. Kontrollert,
Trøite, 12.9.1990

Sivsanger: Merket som 1K,
Flommen, Falsterbo, Sverige,
26.8.1990. Kontrollert, Trøite,
8.6.1991

Grønnsisik: Merket som 1K M,
Kråkedalen, Farsund, V-Agder,
4.1.1989. Kontrollert som 2K+ M,
Trøite, 30.6.1990

Grønnfink: Merket som 1K F,
Nidingen, Halland, Sverige,
26.10.1990. Kontrollert som 2K+ F,
Trøite, 14.4.1991

Grønnfink: Merket som 2K+ F, Klittmøller, Jylland, Danmark, 19.3.1991. Kontrollert, Trøite, 4.5.1991

Bjørkefink: Merket som 2K+ F, Handøl, Jämtland, Sverige, 10.7.1990
Kontrollert, Trøite, 8.9.1990

Sivspurv: Merket som 1K, Handøldeltaet, Jämtland, Sverige, 2.8.1989.
Kontrollert som 1K+ M, Trøite, 21.9.89

Sivspurv: Merket som 1K, Handøldeltaet, Jämtland, Sverige. 3.8.1990.
Kontrollert som 2K+ F, Trøite, 19.8.1990

Sivspurv: Merket som 2K+ F, Oostvaardersdijk, Ijsselmeerspolders, Nederland, 2.5.1990. Kontrollert, Trøite, 20.8.1990

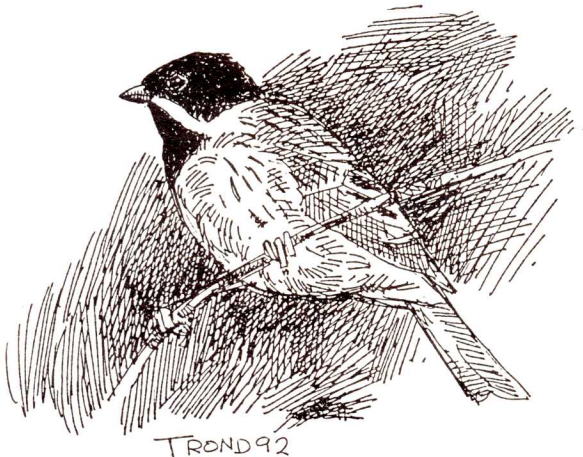
Litteratur

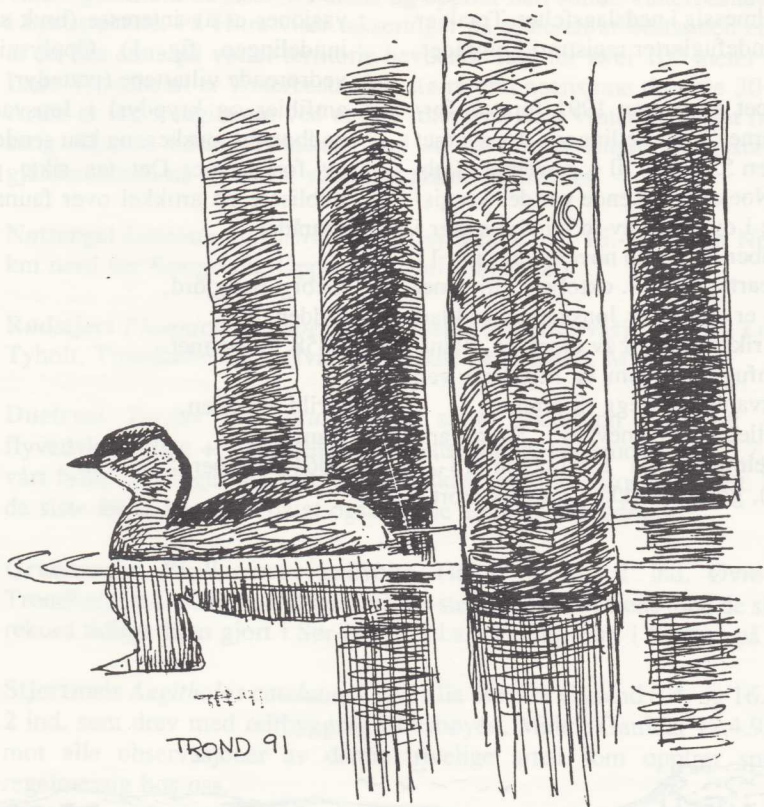
Folvik, A. 1992: Rapport fra virksomheten ved Trøite Ringmerkingsstasjon 1984-88. Trøndersk Natur 19:4-24.

Interne rapporter for Trøite RS, 1989, 1990, 1991.

Kontaktadresse:

Trøite Ringmerkingsstasjon
v/Ingar J. Øien,
Kringengt. 5, 7500 STJØRDAL
Tlf: 07-82 57 46.

SMÅSTYKKER

VANNFUGLREGISTRERINGER VED JONSVATNET. Byens drikkevann, Jonsvatnet, er et viktig hekke- og rasteområde for en rekke vannfugler. Det er først og fremst kvinand som dominerer, men et titalls andre andefugler opptrer også regelmessig i nedslagsfeltet. Totalt er 16 andefuglarter registrert i området.

I løpet av høsten 1991 foretok forfatterne 7 totaltelling i Jonsvatnet i tiden 5. august til 4. november (tab. 1). Noe overraskende var det å registrere i overkant av to hundre ender i oktober og primo november, samt 11 andearter den 22. oktober. Litlvatnet som er en del av Jonsvatnet, er klart den rikeste delen av området. Blant vannfuglarter som er registrert ved Jonsvatnet i tillegg til artene i tabellen kan nevnes: Sangsvane (regelmessig på førvinteren 15-25 ind.), gråstrupeykker, sædgås, kort-

nebbgås, knekkand og lappfiskand, samt en rekke vade- og måkefugl, bl.a. sotsnipe og polarmåke.

Vi oppfordrer leserne til å ta en tur i området. Totaltelling er mest verdifulle, men også enkeltobservasjoner er av interesse (bruk soneinndelingen, fig. 1). Opplysninger vedrørende viltartene (pattedyr, fugl, amfibier og krypdyr) i Jonsvatnets nedbørsfelt ønskes, og kan sendes en av forfatterne. Det tas sikte på å publisere en artikkel over faunaen i området.

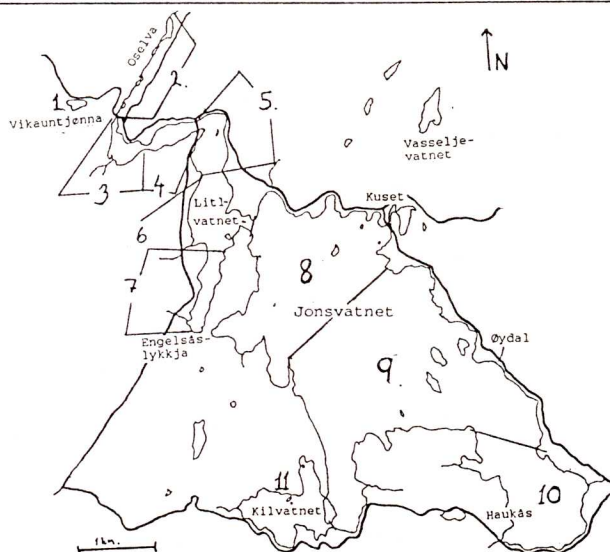
Georg Bangjord,
Odden 2,
7058 Jonsvatnet.

Arild Espelien,
Tangen,
7064 Bratsberg.

Tabell 1. Vannfugl i Jonsvatnet høsten 1991.

	5.8	25.8	6.10	13.10	22.10	27.10	4.11
Storlo	8	3	3	1			
Smålom	2	6					
Horndykker				1			
Gråhegre		1		1			
Kanadagås	8						
Stokkand	18	1	12	23	12	20	19
Krikkand			2	5	8	2	
Brunnakke			1	1	1	6	6
Kvinand	94	58	126	150	125	152	144
Toppand			10	10	5	6	
Bergand			3	6	1	1	
Havelle			1	2	6	15	15
Svartand					1		
Sjøorre				2	2	2	1
Laksand					8	10	9
Siland		12	8	11	6	5	6
Ender totalt	120	71	163	210	175	219	200
Fiskemåke	13		2				
Hettemåke	6						
Gråmåke			1				
Enkeltbekkasin						2	
Fossefall				4		4	

Figur 1. Området er delt inn i 11 soner som følger: 1. Vikauntjønna, 2. Vikelva med Nydammen, 3. Osbukta, 4. Odden-Solbakken bru, 5. Solbakken bru-Sem, 6. Litlvatnet, 7. Engelsåslykkja, 8. Jonsvatnet nordvest, 9. Jonsvatnet midtre, 10. Øvre Jervan og 11. Kiltvatnet.

EKSKURSJON TIL JONSVANNET 7.11.92.

Denne ekskursionsjonen i regi av NOF avd. Sør-Trøndelag var i utgangspunktet tenkt som en tur ut for å fange og ringmerke fossekall, i tillegg skulle det bli tid til en liten runde i Lille-Jonsvannet for å spane etter vannfugl. Åtte deltagere trosset vinterkulda og glatte veier denne dagen. Det første syn som møtte oss var kommunens vandalisme i området langs denne tidligere perlen av elvenatur. Tidligere var det en opplevelse å traske langs Vikelva, med sin varierte barskog-, løvskog- og myrnatur. Men ikke nå lenger, en malplassert gangsti av megaklassen har sørget for det. Byråkrater som planlegger slikt kan ikke ha større peiling på hvilke verdier som har gått tapt i dette området. Med til historien hører at det vitterlig går en grusvei fra før langs vassdraget, bare en 10-20 meter i fra! Men det er klart at harving av naturperler er ypperlig sysselsetting i disse tider. Mottoet vårt er desverre som før: Dra ut og opplev naturen før det er for sent.

Fra tidligere turer i området er det kjent at mellom 10 og 20 fossekall kan ha tilhold langs Vikelva som renner fra Jonsvannet ned mot Ranheim. Tidligere merkinger her viser også at det er et stort gjennomtrekk av fossekall her. Individene veksler tydelig etterhvert som høsten går over i vinter og fler fugler presses ut pga. snø og is. Det

er grunn til å anta at de lokale hekkfuglene i distriktet forlater området relativt tidlig på høsten og drar sørover til f.eks. Sverige. Andre fugler som kommer fra andre steder erstatter de lokale fuglene om vinteren. Fossekallen er også interessant mh. på at den forsvarer et stykke av elva mot andre artsfrender. Kommer en annen fugl inn på et okkupert område kan det oppstå kraftige slagsmål, før inntrengeren jages tilbake. En annen side ved fossekallen er at den krever rent vann med rikelig tilgang på insektlarver i vannet. Rent vann er selvsagt grunnlaget for et rikt insektliv i elvebunnen. Flere mindre vassdrag i Trøndelag er så forurenset av jordbruket og andre at fossekallen ikke finner det verdt å etablere vinterterritorium der. Dette gjelder f.eks. elva som renner ut i Buvika.

Andre problemer som fossekallen møter i ulike deler av Europa er forsuring. Dette problemet fører ikke bare til at matmengden blir redusert, men har også den effekt at eggskallet til fossekallen blir fortennet og at fosteret i egget kan dø f.eks. av aluminiumsforgiftning. Fossekallen er derfor flere steder i Europa blitt en art som har gått sterkt tilbake som følge av forurensning, dette gjelder f.eks. i England.

Vår ekskursjon skulle altså denne gang forsøke å fange fossekall for å kunne kartlegge mer om artens vandringsmønster. Lite er kjent om

dette fra vår landsdel. Fra andre deler av landet og i Sverige er det gjort mye mer på denne arten. Dette ser det imidlertid ut til at vi nå skal rette på gjennom en aktiv ringmerking av arten i trønderske elver. Det er rimelig lett å fange fossekallen ettersom den helst holder seg langs vassdrag. Så med et velplassert mistnett i Vikelva klarte vi på et par timer å få 5 fossekall i nettene. Første fugl som gikk i viste seg å mangle den ene foten! Benet var kappet rett av ved kneet. Såret var grodd fint og fuglen var like godt hold som de andre vi fanget. Fossekallen har uvanlig kraftige ben og ikke minst store klør. Dette trenger den for å arbeide seg bortover elvebunnen i tildels sterk strøm. Den må bruke klørne til å få fotfeste nok til å kunne sparke fra mot strømmen. At en fossekall med bare en fot klarer dette må være litt spesielt.

Under fossekallfangsten var vi så heldige å få se ei voksen havørn som kom over Vikelva fra Jonsvannet. Denne arten er ikke spesielt vanlig i dette området. Vi må med den voksende havørnbestanden heretter

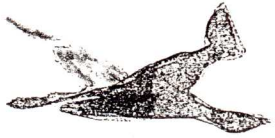
kunne forvente å se mer havørn i innlandet. Som kjent har det f.eks. de siste årene også vært havørn å se langs Gaula helt opp til Støren. Senere på dagen ble det også sett en dvergspett ved Vikelva.

Etter ringmerkingen dro vi så opp til Lille-Jonsvannet for å spane over de rikeste delene av vannet. De 6 sangsvanene inne i bukta ved Jonsborg (sone 5) lå fortsatt på plass, foruten 25 kvinender. Videre bort mot sone 6 (se kart) dukket det opp fler spennende andearter. Hele 38 kvinender kunne vi legge til her, foruten 2 haveller, 3 laksender, 6 toppand og 5 nye sangsvaner. En spurvehauk laget et lite oppstuss der den jaktet etter lokale grønnfinker og grankorsnebber. Av andre barskogs-fugler vi registrerte i området kan nevnes toppmeis og fuglekonge.

Etter en innholdsrik og kort senhøstdag må en kunne si at alle dro hjem vel fornøyd!

Øystein R. Størkersen,
TN, Postboks 1719 Rosenborg,
7004 Trondheim.

NY LITTERATUR

Jonsson, L. & Tysse, T. 1992.
Lommar. Vår Fågelvärld Suppl. no.
15. 80 sider. Pris: 138.- SEK.

Heftet "Lommar" burde være midt i blinken for trønderske feltfolk. Særlig med tanke på det meget store antall av samtlige arter som opptrer hos oss. Begge forfatterne borger for at dette er formøyeelig lesning. Jonssons tegnekunst behøver ikke en nærmere forklaring! De fleste tegningene i boka er gjengitt i farger og er av utmerket kvalitet. Tekst-delen er stort sett ført i pennen av nordmannen Toralf Tysse (Stavanger). Dette bokprosjektet begynte allerede tidlig på 80-tallet. Det tok rimelig nok sin tid å samle sammen alt bakgrunnsmateriale, men den som venter på noe godt har igjen ikke ventet forgjeves! Det skal nevnes at forsinkelsen mye skyldes sen framdrift i produksjonen av tegninger.

Største delen av teksten vies en meget nøye artvis gjennomgang. Hekkeutbredelse, trekkforhold, oppførsel, mytemønster og forvekslingsarter gir for hver art nok informasjon om identifikasjon av lommer på vannet. En særlig nyttig del er

avsnittet om bestemming av flygende lommer. Det er på det området de fleste av oss vil erfare de største problemene. Aldersbestemming og myteforløp hos islom og gulnebbloom har fått en forholdsvis stor del av innholdet. Dette avsnittet fyller da også et hull i vår kunnskap om de store lommene, som tidligere har vært lite kjent. For de som vil ha raske tips om artsbestemming er det i tillegg sørget for "snabbnyckler" for lommer i vinterdrakt og i ungfugldrakt.

Tatt i betraktning av at dette heftet er en ren bestemmelsesguide er det lite å utsette på det, annet at det kan bli vel mye informasjon noen ganger! Etter min smak ville et naturlig neste skritt være å inkludere avsnitt om artenes biologi og å utvide litteraturlista tilsvarende. Da ville dette bli en meget brukt monografi over lommene.

For den som liker Jonssons tegninger, eller er interessert i artsbestemming er dette et hefte som kan anbefales. "Lommar" skaffes fra SOF/ Naturbokhandeln, Stenåsa, 380 62 Mörbylånga. Frakt tilkommer.

Øystein R. Størkersen

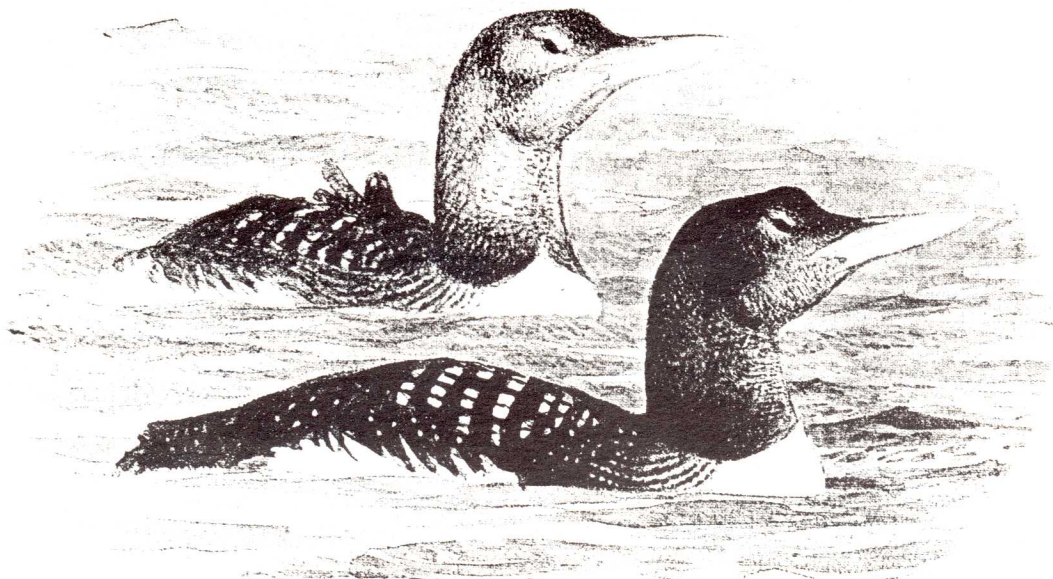

Fig. 35. Vitnäbbade islommar i den märkliga mörkhalsade andra sommardräkten.

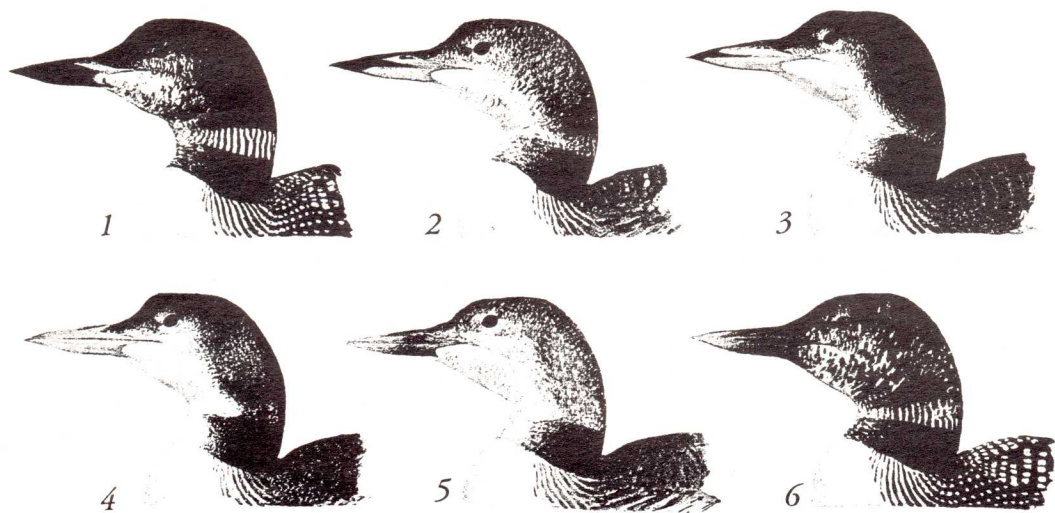

Fig. 32. Ruggningsstadier och förändring i näbbfärg hos adult islom. 1. Ruggningen påbörjad i november med typisk vit haka. 2. Kraftig ruggning i november, det ljusa "malätna" intrycket kommer av underliggande dun som blottas vid fjäderfällning. 3. Klar, fräsch vinterdräkt i december. 4. Vinterdräkt, något blekt dräkt från slutet av februari. 5. Intensiv ruggning till sommardräkt i mars, de flesta vinterfjädrarna på halsen fällda, näbben mörknar inifrån. 6. Mot slutet av ruggningen i april.

FOTOHJØRNET

Hei igjen godt folk! Arten som vi presenterte i forrige fotohjørne var antagelig godt kjent for flere av dere, iallefall burde det være mulig å kjenne igjen familien. Den lange tildels tykke halsen og det lange smale nebbet sammen med den lave profilen i vannet, gjør at vi fort tenker på om ikke dette dreier seg om en lom (*Gavia sp.*). En dykker ville ha hatt slankere hals og vært noe høyere på vannet

Etter å ha slått fast at det dreier seg om en lom tror vi det er enkelt å slå fast hvilken art det dreier seg om. Det er en lom i sommerdrakt med hele hodet og baksiden av halsen farget lysgrå. Alle lommene er mørke på disse stedene i vinterdrakten. Da det er kun en art sommerstid som har helt mørk rygg uten mønster, kan vi i samråd med felthåndboka slå fast at det er en smålom vi presenterte forrige gang. Det noe oppbøyde nebbet er i tillegg et godt kjennetegn.

Smålomen er ingen uvanlig art hos oss. Hekkeutbredelsen er imidlertid noe spesiell, med en tydelig vekt på kyststrøkene og i de indre fjellstrøk

mot svenskegrensa. For å hekke krever smålomen små tjerner med ei flyteøy eller en flekk med gress og siv der den kan gjemme reiret og føle seg trygg. Ved forstyrrelser glir lomen av reiret ubemerket (jf. bildet forrige gang) og dykker straks. Lomene er vare for forstyrrelser på hekkeplassen. Vi må derfor unngå å oppholde oss for nært reiret i lengre perioder (f.eks. når vi er ute på fisketur), for da kan eggene bli kalde eller de kan røves av sultne kråker. Kraftige bølger fra båter som kjører for fort er også farlige for reiret ettersom det ligger så lavt over vannet.

De fleste av oss har vel knyttet bekjentskap med smålomen utenom hekkesesongen. Da er den en av de vanligste lomartene i sjøen og den overvintret jevnlig, men spredt og fåtallig i Trondheimsfjorden, f.eks. i Leangenbukta og på Tautra, videre er den å finne på kysten. Der det er godt med mat kan den opptre i mindre flokker som f.eks. på Tautra og i Svæt på Storfosna. Fotografen bak smålombildet forrige gang kjenner vi desverre ikke. FF.

Hvilken art er dette? Svar kommer neste gang.

NYTT SIDEN SIST....

Årsmøte i NOF-sentralt er lagt til Trondheim i siste uke av april 1993. Fylkesforeningen skal være vert for møtet. Vi føler oss allerede nå sikre på at dette blir det beste årsmøtearrangementet på lenge. Ved siden av de sedvanlige årsmøteforhandlingene vil møtet ha fokus på det internasjonale fuglevernarbeidet. Internasjonalt kjente kapasiteter fra utlandet er invitert til å holde foredrag, bl.a fra ICBP, i tillegg blir det liv og røre med salg av bøker, bokauksjon, kafe, o.l. Det blir selvsagt lagt opp til mange ekskursjoner til de beste hot-spottene i nærområdet. I god tid før møtet vil det bli sendt ut et eget programhefte med orientering om alle aktivitetene. Vi regner med stort oppmøte og alle skal være hjertelig velkomne!

Ny "Identification Guide to European Passerines" av Svensson. Alle ringmerkere vil nok allerede ha merket seg at den 4de utgaven av denne "ringmerkerens bibel" nylig har utkommet. Ett større format, flere sider, nytt omslag, m.m. er det første en legger merke til. Av innholdet ser vi at teksten har øket med 50%, bildene med 70%, 22 nye arter omtales og at alle raser behandles utførlig. Nye kriterier på alders- og kjønnsbestemmelse av fugl i hånden tas også opp til diskusjon. Boka blir å få kjøpt fra NOF-sentralt.

Fuglevernkalenderen 1993 selges også gjennom fylkesforeningene i nord og sør! Denne flotte kalenderen er verdt pengene og leveres nå med et solid pappomslag. Gjennom lokalforeningene er den til salgs for kr. 65.- pr. stk, pluss kr. 18.- i porto. Kjøper du 3 samtidig får du de til kr. 50 pr. stk. pluss evt. porto (ved kjøp av fler ta kontakt med lokallaget). Prosjenter av salget går til ditt lokallag! Bestilling sendes til NOF avd. Nord-Trøndelag, Postboks 68, 7501 Stjørdal og fra NOF avd. Sør-Trøndelag, Postboks 139, 7002 Trondheim (eller fra NOF/ST på tlf. 07-58 05 58). Send ingen penger nå, regning tilkommer. Kalenderen er selvsagt også å få på medlemsmøtene.

Lars Jonsson med ny bok. "Birds of Europe with North Africa and the Middle East" tegner til å bli årets felthåndbok. Denne boka har vi ventet på lenge! De som er ukjent med Jonssons tidligere felthåndbøker ("Fugler i naturen: Åker og eng", "Fjell og barskog", osv.) har noe å se fram til. Denne boka er en sammenstilling av tidligere 5 bind over fuglene i ulike biotoper og fugler ved Middelhavet, med plansjer, tekst og utbredelseskart fullstendig revidert. I første omgang utkommer den altså på engelsk, men det er allerede nå annonsert at den

kommer på svensk neste år. Den norske utgaven vil nok drøye noen år ennå. Som vanlig bestiller vi den hos vår egen Norsk Naturbokhandel (desideret billigst!) for kr. 278.- pluss porto på tlf. 034-11 523, eller til Postboks 720, 3252 Larvik (se annonse dette nr.).

Ringmerking av fossekall i Trondheim ga nylig et interessant gjenfunn av en svensk fugl. Fuglen ble fanget tidlig i høst i Vikelva ved Jonsvannet og er trolig tidligere merket på Gotland!

Mange av TN's lesere skulle nok ønske seg mer fuglestoff gjennom året enn bare to nr. av TN?! Vi benytter derfor anledningen til å peke på to utmerkete utenlandske tidsskrift: Det svenske "Vår Fågelvärld" er utvilsomt et av verdens bedre blad og så koster det så lite i forhold til hva en får! Prisen er 190.-/100.- SEK (sr/jr) for 8 nummer pr. år. Abonnement bestilles fra SOF, Box 14219, 104 40 Stockholm. Det engelske "Birding World" er et relativt nytt tidsskrift som kom på markedet i 1988. En kan trygt si at det har gjort suksess og vi kan også anbefale det for ivrige fuglekikkere og kryssere i Norge. Abonnement koster 31.- GBP (ca. 350.- NOK) pr. år for 12 hefter. Abonnement og prøveeksemplar skaffes fra Stonerunner, Coast Road, Cley next the Sea, Holt, Norfolk NR25 7RZ, UK.

LRSK/ST minner på våre bidragsytere til årsrapporten om å sende inn sine observasjoner fra 1992. Alle rapporter som kommer inn til LRSK/ST, C/O TN, Postboks 1719 Rosenborg, 7004 Trondheim innen januar 1992 blir med i trekningen om et gratis medlemskap i NOF-sentralt for 1992 (dette inkluderer Vår Fuglefauna)! Vi minner om at bare arter som skal godkjennes av komiteen skal følges av ifyllt LRSK-skjema, for alle andre arter er det tilstrekkelig at de føres opp på et vanlig ark.

Gåsetellingene 13. september i år viste at det var 2221 grågås spredt over hele landet med vel halvparten i Sør-Trøndelag, mens ingen ble sett i Nord-Trøndelag. Organisasor ønsker likevel fortsatt meldinger om gjess fra denne tiden, datoer før og etter er også av interesse. Tellingene skal nå gjentas somledd i den internasjonale gåsetellingene den 14. og 15. november 1992 for alle Anserarter, og for alle gåsearter den 9. og 10. januar 1993. Så ser du gjess i disse dagene vil Arne Follestad, NINA, Tungasletta 2, 7005 Trondheim (tlf. 07-58 05 00) ha beskjed. Og dere: Husk at null fugler på tradisjonelle vinterplasser for gjess også er et resultat.

Trøndersk Natur benytter anledningen til å ønske alle lesere en riktig God Jul og et givende Godt Nytt Fugleår!!

Håndplukket for ornitologer...

Foto Lapponica filosofi er å håndplukke og lagere de beste kikkerter og teleskop som er å oppdrive på markedet. Vi støtter oss til seriøse, uavhengige tester, samt omfattende sammenlikninger. Foto Lapponica har foretatt. Kjøper du en av kikkertene vi forhandler, er du trygg på å få det ypperste markedet kan tilby! Vi selger bl.a. nedenstående modeller.

Avbildet, f.v.:

SWAROVSKI Habicht SL 8x56	
Det lyssterke alternativet som tåler sammenlikning med hvilken som helst kikkert.....	kr 7 300,-
SWAROVSKI Habicht SL 10x40	
En 10x40-kikkert av høyeste optiske kvalitet og med en vanntetthet og robusthet ingen annen kan oppvise.....	kr 6 425,-
ZEISS DIALYTH 10x40 B/GA T*	
Ypperlig 10x-kikkert i kompakt takkantprisme-utførelse.....	kr 8 985,-
BAUSCH & LOMB Discoverer Compact 7x24 RA	
Ingen kompaktkikkert slår den i optikk, vanntetthet og soliditet.....	kr 3 265,-
OPTOLYTH 22x70	
Markedets mest kompakte 70 mm teleskop og vesttysk teleskop-optikk på sitt beste.....	kr 4 710,-
BUSHNELL Spacemaster m/ 15-45x zoomokular	
Bestselgeren blant norske ornitologer. Valgt av NASA.....	kr 3 230,-
KOWA TSN-1 m/ 20-60x zoomokular	
Lyssterkt 77 mm teleskop med førsteklasses optikk.....	kr 6 137,-

Ikke avbildet:

OPTOLYTH TBG-80 m/ 20-60x zoomokular	
Et 80 mm teleskop med glimrende kvalitet — både optisk og mekanisk.....	kr 7 300,-
SWAROVSKI Habicht AT 80 m/ 20-60x zoomokular	
Vanntett, robust 80 mm teleskop med optikk i toppklassen.....	kr 8 694,-

FOTO LAPPONICA —
kikkertspesialisten som
leverer over hele landet.
Fraktfritt tilsendt i
postoppkrav.
14 dagers returrett.

FOTO LAPPONICA
Postboks 200
7080 Heimdal
Fax (07) 849929
Tlf. (07) 849966

- Jeg bestiller:.....
- Send brosjyrer, prislister og kvalitetsvurdering
av følgende kikkerter/teleskop:.....
- Send tester på følgende kikkerter/teleskop:.....
- Navn:.....
- Adr.:.....
- Sted:.....

Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa

The Birds of the Western Palearctic (*Cramp m.fl.*)

Vol. 6
kommer i desember

Er det denne serien du drømmer om å kjøpe? Det er jo det aller beste som er utgitt om fuglene i vår region. Et verk som enhver seriøs ornitolog bør ha.

De beste tilbud får du hos oss:

Ring eller skriv for tilbud, prisen kan variere etter kursutviklingen på pund.

Portofri levering ved større kjøp.

Vol. 1-6 tilgjengelig i desember.

Vol. 7 og 8 under arbeid.

Denne serien og mange andre bøker og gode tilbud får du fra:

NORSK NATURBOKHANDEL

Pb 720, 3252 Larvik, tel 03 41 15 23, fax 03 41 14 30

FUGLE- LÆREREN

MIDT PÅ VINTEREN
NÅR SNØEN LIGGER
DYPT, RUGER KORS-
NEBBENE UT SINE
EGG. DETTE
GJØR AT UNGENE
KAN DR
NYTTE AV
KONGENS SOM
MODNES PÅ
VÅRVINTEREN.

ALLEREDE I
FEBRUAR-MARS
BYGGER KONGEN
SINE REIR OG UNGENE
HOPPER UT FRA MAI OG
I JUNI.

KONGSØRNA
HEKKER TIDLIG,
FORDI DET TAR
6 UKER Å RUGE
EGGENE OG 3
MÅNEDER FØR
UNGENE DRAR UT.

LÆNGRE SØR I EUROPA FORSVARER
ØVETROSTEN ALLEREDE I 17.
JANUAR HEKKEOMRÅDET.
DE KAN OGSÅ MÅRKE
MENNESKER!

FOSSEKALLEN
ER EN ART
SOM IURLIG
FORSVARER
ET VINTER-
TERRITORI-
UM MOT
ANDRE ARTS
FRENDER.

FUGLE- LÆREREN

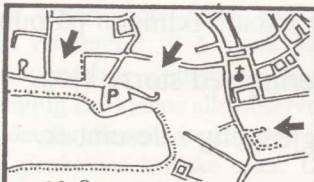

HETTEMÅKE I
VINTERDRAKT.

PÅ EN VINTER-
DAG FINNER MÅKEENE
MANGE STØDER, MEN
PÅ KVELDEN SAMLES
DE I FLOKKER.

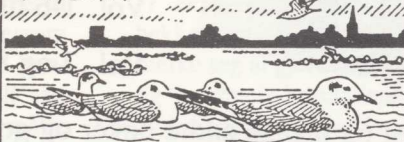

FLOKKENE FLYR OFTE I V-FORMETE
FORNASJONER KVELD OG MORGENT
TIL OG FRA NATTEKVARTER ET.

VED Å FØLGE TREKKRET-
NINGEN KAN EN FINNE
NATTEPLASSEN, SOM OFTEST ER
DET PÅ EN HOLME ELLER PÅ SJØEN.

EN NATTEPLASS FOR
MÅKER KAN VÆRE
NOKSÅ LIVAT MED
TUSENVIS AV
FUGLER.

I TRONDHEIM
NATTER
MANGEMÅKER
PÅ HUNK-
HOLMEN,
PÅ DAGEN DRAR
DE TIL SØFFEL-
FYLINGA
PÅ HEIMDAL.

Norsk Ornitologisk Forening

Avdeling Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag

Adresser:

NOF avd. Sør-Trøndelag, Postboks 139, 7001 Trondheim

NOF avd. Nord-Trøndelag, Postboks 68, 7501 Stjørdal

Fylkesforeningene arrangerer møter, turer og andre aktiviteter. Trøndersk Natur inngår i medlemskapet. Innmelding skjer ved henvendelse til fylkesforeningene eller lokallagene.

Abonnement på TN-skjer ved å sette inn kr. 40.- på postgiro 0814 360 1952.

Adresseforandringer skjer for abonnenter direkte til TN, for medlemmer i fylkesforeningene via hhv. NOF/NT og NOF/ST.

Styret i NOF/ST 1992:

Leder: Frode Falkenberg, Tlf. 07-56 01 74p
Nestleder: Øystein R. Størkersen, Tlf. 07-58 05 58a
Kasserer: Magne Myklebust
Sekretær: Rolf Johannessen, Tlf. 07-55 96 52p
Medlemsregister: Hallvard Strøm, Tlf. 07-51 53 64p
Bibliotekar: Astrid Kvendbø, Tlf. 07-55 46 70p
Tur-organisator og utlån av teleskop: Kjetil Aa. Solbakken, Tlf. 07-98 06 86p

Styret i NOF/NT 1992:

Leder: Hilde Stol Øyan, Tlf. 07-58 07 78a
Nestleder: Ingar Jostein Øien, Tlf. 07-82 57 46p/07-59 61 28a
Kasserer: Gunnar Ligaard, Tlf. 07-82 68 54p
Sekretær: Per Inge Værnesbranden, Tlf. 07-80 69 63p/96 91 01a (Stjørdal lokallag)
Styremedlem: Halvor Sørhuus, Tlf. 076-71 472p/78 171a (Verdal lokallag)
Varamedlem: Per Ivar Nicolaysen, Tlf. 077-62 673p (Steinkjer lokallag)
Varamedlem: Arnstein Indahl, Tlf. 076-71 486p

Kontaktperson Leksvik lokallag: Helge Hagen, Tlf. 076-57 884

Kontaktperson Snåsa lokallag: Pål Mølnvik, Tlf. 077- 51 405

TN, POSTBOKS 1719,
ROSENBORG,
7004 TRONDHEIM

INNHOLD

- 56 LRSK/ST: Faunistisk rapport fra Sør-Trøndelag 1991
- 71 T.R. Østerås: Halsøen: Et viktig våtmarksområde i Stjørdal;
Ornitologiske registreringer
- 78 Ø.R. Størkensen: Det europeiske fugleatlas snart ferdig
- 84 P.I. Værnesbranden: Trøite ringmerkingsstasjon rapport for 1989-1991
- 94 G. Bangjord & A. Espelien: Vannfuglregistreringer ved Jonsvatnet
- 96 Ø.R. Størkensen: Ekskursjon til Jonsvannet 7.11.92
- 98 Ny litteratur
- 100 Fotohjørnet
- 102 Nytt siden sist
- 106 Fuglelæreren

Forside: Akvarell ved Trond Haugskott. Side 2: Storjo på Runde
(Ø.R. Størkensen). Trykk: Offset Sats A/S